

*Drhti
Brsti
Žubori
Zeleni
Cveti
Čutim jo - pomlad.*

(Maja, ki ni več šestošolka)

p e n

... delo ščen.

**VESTNIKOV
MESEČNIK**

sreda,
30. aprila,
1997,
25. številka

Vidimo se spet 29. maja, na telovo!

DIŠEČE PO KAVI - SMRDEČE PO VIKENDIH

Kelko svetnikov, telko kelnarci!

Svetniki občine Moravske Toplice so se z veseljen lotili omamno dišeče kave na eni od sej, saj so jo postregla brhka dekleta (pa še veliko jih je bilo). Že na naslednjem snidenju pa so se lotili nička hvaležne teme: obdavčitev lastnikov počitniških hišic (vikendov) in vinskih kleti v tej prekmurski občini.

Se posebno zanimiva odločitev bo obdavčitev lastnikov zgradb, ki so »kar tako« zrasle po hribčkih in ob gozdčkih in jim rečejo čebelnjaki ali lope z orodje. Morda pa si bodo moravskotopliški svetniki pomagali s pogledom v kavno usedlino ...

Li-pe

Lonček, kuhaj!

HIGIENSKI MINIMUM

Rudi KETIŠ, zdaj svetnik v občini radenski, se je nekoč ukvarjal s trgovino. Bil je tudi tekmeč v boju za županski stolček, a so vsi ti časi minili.

Tako se je odločil, da opravi zahtevni izpit iz higienskega minimuma, in izpraševalci trdijo, da se je odlično odrezal. Ne samo najmanjše možno, celo maksimalno je njegovo znanje! Ker mu je veliki met uspel prvič (in to ni tako pogosto, saj se kazenske točke nabirajo za vsako umazano malenkost!), ga je to opogumilo in stopil je korak dlje – po posvetu z najbližjimi je napovedal svojo kandidaturo za občinskega kuharja. Radenci so namreč znana turistična občina, kjer bi marsikdo rad zajemal z veliko žlico. Kuharjev za kaj takega pa primanjkuje!

jog

UŠLI SO, PA JIH JE KONČNO SPET UJEL!

Nylon, perlon, dralon

Mož na vogalu (hm, kako je kaj z njegovimi možnostmi za še kakšno poroko) je nekdanji ravnatelj Centra poklicnih šol in po uvedbi usmerjenega izobraževanja še Srednješolskega centra tehniško-pedagoške usmeritve v Soboti Milorad VIDOVIČ. Nikakor si ne more odpustiti, da mu je kar tako ušla iz rok generacija tekstilnih tehnikov (in še bolj tehtnic, pri čemer je oden od t-jev preveč!) 1981–85. Vse dotodanje in poznejše generacije je namreč učil vsaj po uro tedensko, le omenjene ne. Zamujeno je nadomestil na letošnji obletnici – pravi, da mu ni žal, saj so iz šolarjev zrasli uspešni tesktilci, čeprav so »pretrpeli« tudi tako hudo reč, kot je usmerjeno izobraževanje.

Li-pen

PAVOK NA GLAVI

Nova frizerska šola v Bakovcih (pri Murški Soboti) pomaga, da ne zaostajamo za najrazvitejšimi – ko so si raznobarvne in oblikovno popolnoma samosvoje pričeske omislili na primer najboljši slovenski alpski smučarji, so se podobno odločili tudi nekateri naši športniki (tudi smučarji so naši, a niso iz Pomurja). Žal so velike vzornike preveč posnemali – na primer s povprečnimi izidi. Lastnik tele glave s »pavokom« (ki menda obljublja celo smrt, brrr!) Rok HOZJAN igra hokej na travi v Lipovcih. In njegova ekipa je na dvoranskem državnem turnirju zasedla le tretje (po nekaterih »tutah« pa celo četrto) mesto!

Lipen

Idi, idi!

DARINKA K. JE IZGINILA V NEZNANO!

AFERE

Kak si ti fajn, Dalinka ...

Ko moremo, v redakciji Pentut pomagamo, če seveda kdo za pomoč zaprosi. Tokrat se nam je zasmilil mali ALJOŠA, ki je privekal v »žuto kučo« in ves v solzah sporočil žalostno vest: njegova mamica DARINKA K. da je odšla. Ko smo želeli zvedeti več, je še glasneje zaihtel. Šele po angažiranju interdisciplinarno usposobljenih sil (kriminalisti, psihologi, geologi in sociologinja) smo uspeli razvozlati težko uganko. Mlada mamica je lepega dne odrinila po nakupih, da bi popoldne zadovoljila lačno družino. Na poti v trgovino se je nenadoma odločila: »Dolgočasno gospodinjstvo življenje me ne zadovoljuje več. Grem na prvo letalo v Rakičan in poletim razburljivejši prihodnosti naproti!« In je odletela. Fotografija je iz čudovitih časov, ko sta Aljoša in Darinka složno in zadovoljno odhajala nakupovat in se hkrati vračala ...

OD KOD PREMOŽENJE

Ni sicer najbolj prijetno, a v Pentutah smo odločeni, da raziskovalno novinarstvo nima meja, niti zvez, še manj poznanstev. Zato tudi objavljamo spotakljivo fotografijo sodelavca Murskega vala Milana ZRINSKEGA. Pa ne spotakljivo zavoljo mladenkinih dolgih nog, pač pa, ker se je vrli mož ob gradnji hiše odločil tudi za nakup avtomobila, za katerega po kuloarjih krožijo govorice, da je vreden več kot cel avtopark Murskega vala skupaj (šušlja se o 210 tisoč nemških markah). Milan govorice seveda zanika in avto (za zdaj uspešno) skriva nekje na ljubljanskem območju, čeprav po drugi strani velja, da so železni časi mimo in občana pravzaprav nimamo pravice spraševati, od kod mu premoženje. To je naloga drugih organov, ki pa imajo (žal!) vsaj take, če ne še boljše avtomobile!

MILANU ZRINSKEMU?

P. S. V resnici je fotografija z letošnje podelitve radijskih in televizijskih Viktorjev v ljubljanskem Cankarjevem domu. Milan, ki je bil za eno od nagrad nominiran kot eden redkih s slovenskih regionalnih radijskih postaj (gre za serijo oddaj z naslovom Bilo je nekoč), se je z luksuznim peugeotom resnično popeljal nekaj metrov, kot se spodobi za zvezde, ki so jih vozili na prizorišče gala prireditve. Bojimo se, da je to tudi njegova zadnja vožnja s takim avtom. Vsekakor pa ostaja nesporno in zaslužen priznanje za njegovo radijsko delo s področja etnologije oziroma ohranjanja ljudskih običajev.

VERIGA '97

Ka si nouri, kakši LANEČ!

Nedavno je bila v Di-ani (MS) zanimiva razstava, ki se ji obeta lepa prihodnost predvsem v novem svetu (ZDA, Avstralija, mlade ruske republike) – prvo pomursko srečanje verigarjev.

Malo je znano, da se je zaradi liberalnega prestrukturiranja v naši pokrajini v zadnjih letih razvila močna konkurenca izdelovalcev verig različnih debelin in iz mnogih materialov. Zato so se odločili, da s pomočjo manekenk predstavijo najlepše in najbolj izvozno naravnane modele verig. Ker v Pentutah ne delamo (brezplačne) reklame,

ne bomo omenjali, katera podjetja so razstavljala, zapišemo naj le, da so vse manekenke iz naše pokrajine, kar gotovo dokazuje, koliko (slabo opažene) lepote je okrog nas. Za njihov sodoben in poduhovljen »look« je odgovorna Nina POLAK, gospa, ki je bolj oblečena od ve-

čine. Po njeni izjavi se pomurske verige lahko merijo z najboljšimi svetovnimi, posebno še, če bo izdelovalcem v nekaj letih uspelo znižati specifično težo materialov. Spodbudno, ni kaj!

PREDLOG PREKMURSKHE HIMNE

Slovenska krajina, mili moj dom ..

Slovenska krajina, Najlepša milina: Ljubljena Ravenska, Gorička, Dolenska!

Ne poznam jaz lepšga svela, Vsa sladkosti si mojga srca: Slovenska krajina, mili moj dom, Pozabo te nikdar, nikde ne bom.

Pogled moj z daljave, Pošila pozdrave, Hižički domačoj, i cerkvičji tarnoj.

Obimam v ljubéni obe, Pozabil vaj srce ne ve: Slovenska krajina, mili moj dom, Pozabo te nikdar, nikde ne bom.

Poslala si sine, hčeri še v tujine... — Oznanjajo vero... — Kruh služijo verno

Je v bridkosti njuvo srce, pa vendar le bije za te: Slovenska krajina, mili moj dom, Pozabo te nikdar, nikde ne bom.

Bregovje, doline Slovenske krajine, gorice, ravnine ste meni ljublene, slovenske ste zemle sijaj, nebeske dobrote miglaj: Slovenska krajina, mili moj dom, Pozabo te nikdar, nikde ne bom.

Slovenska krajina, vsa sladka, vsa mila, nam duše napajaš, je z vüpom navdajáš:

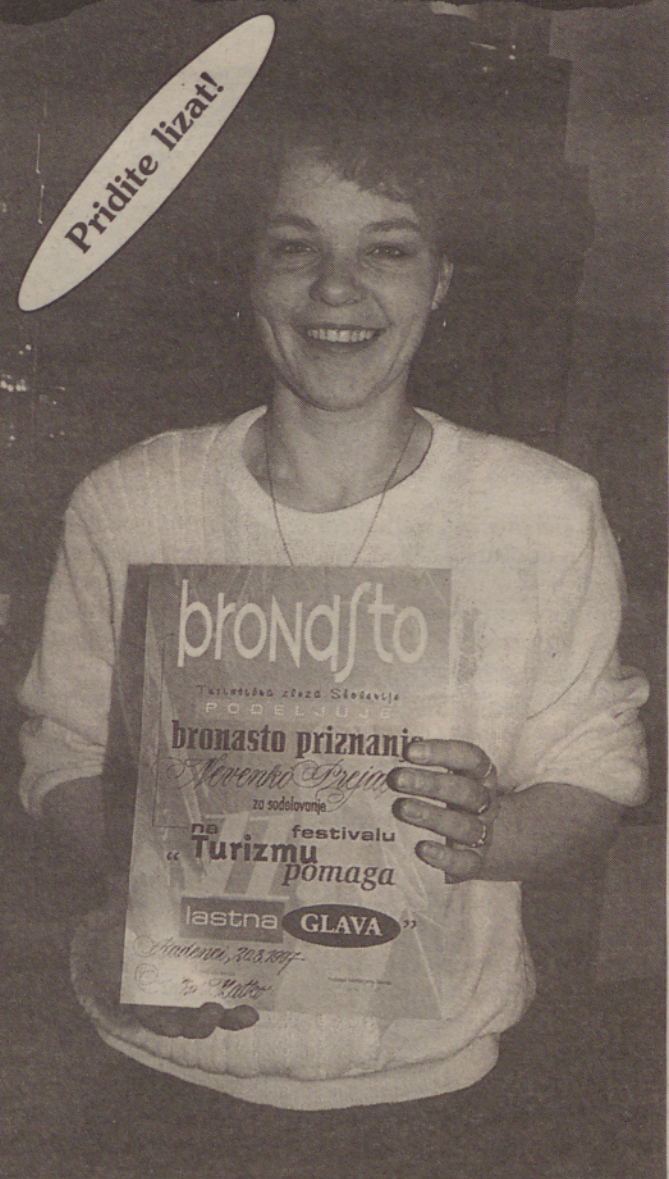
Veselite se siní, hčeri, dočakale lepše še dni. Slovenska krajina, mili moj dom, Pozabo te nikdar, nikde ne bom.

Sreč

BRALCI (GLEDALCI) PENA, PIŠITE NAM!

Ljubljanski rojak Jože GRUŠKOVNJAK nam je pisno sporočil, da sploh ni res, da Prekmurci ne bi imeli nobene himne. Prleki pa kar dve. V dokaz je poslal note in besedilo pesmi SLOVENSKA KRAJINA, MILI MOJ DOM, ki naj bi bila glavna kandidatka za prihodnjo prekmursko himno. Gospod Gruškovnjak piše, da je bila pesem objavljena v Novinah Slovenske krajine 29. novembra 1936, avtor pa je Jožef KLEKL starejši. Uglasbil jo je dr. France CIGAN. Pesem bi po bralčevem mnenju morali popularizirati tako v Penu kot na Murskem valu, kar bomo radi naredili. Če bo odziv pozitiven, bi lahko pesem začeli poučevati v vrtcih in osnovnih šolah, seveda pa bi jo izvajali tudi večji in pomembnejši domači pevski zbori (vključno z gostilniškimi). Iskrena zahvala gospodu Jožetu, zdaj pa ste na vrsti vsi, ki vam je kaj do prekmurske himne. Pero v roke in pišite na Pen, če se strinjate s predlogom. Vaša sporočila (ali morebitne druge predloge) pričakujemo na naslov: PEN, Arhitekta Novaka 13, MS!

SLAŠČIČARKE PRIJAZNI NASMEH

»Vidite, takšna priznanja so dobili turistični podmladkarji v Radencih,« se je postavila pred fotoobjektiv skupaj z bronasto plaketo Nevenka PREJAC v slaščičarni Tamara v Radencih. Nasmeh velja vsem potencialnim gostom, je pa tudi izraz veselja zavoljo ogromnega obiska mladih tistega dne. So pa se mladci in mladenke sladko oblizovali po slaščičarskih dobrotah, a tudi po uspešnem nastopu in dobljenih priznanjih Pomurske turistične zveze. Li - pen

Na noben način nas v zadnjih letih nihče več ne more presenetiti, ako napove, da bo zaprl cesto. mejni prehod, katero drugo od transportnih poti. Navadili smo se, da meje in ceste zapirajo kmetje, ker se ne strinjajo s ceno pšenice. Ob morju jih, ne vem več natančno zakaj, zaprejo ribiči. Šoferji tovornjakov v nekem podjetju ne dobijo dovolj velikih plač: zapora ceste. Kamionarji predolgo čakajo na izstop iz države v Dolgi vasi: zapora. Samo zdravniki in šolniki se niso spomnili, da bi ob svojih stankah zapeljali svoje ne preveč razkošne avte na cesto ali mejni prehod in protestirali na tak način. Najbolj redke so v teh krajih zapore cest zaradi cest samih. Po logiki kmetov in cen pšenice bi verjetno, ko hočemo boljše cesto, morali stavkati na njivah, kali?

Kar močno je ne tako dolgo nazaj odmevala blokada ceste na Tišini. Pa je minister, takratni, za promet in zveze prispel v občino in pojasnil neke projekte, po katerih bo tamkajšnja cesta urejena v nekaj letih, in so umaknili traktorje, s katerimi so jo zaprli. In nikomur nič. Bodo pač počakali. Kot da brez tiste zapore ne bi.

Zdaj Martin Žizek kot mnenjski vodja prebivalcev Cankarjeve ulice napoveduje majsko zaporo slednje, ki je hkrati tudi magistralna cesta M10-I. Zahtevajo obvozno in ministre in predsednika vlade in so sila nejevoljni in nestrpni. Kajpak se obvoznice in avtoceste ne gradijo, kot so se nekoč hladno krpale luknje na asfaltnih cestah. Pokličeš, prekolneš, da je na cesti luknja, Györek pošlje kamion s hladnim asfaltom, cestar z lopato

KOM pen TAR

MALTRETIRANJE NA CANKARJEVI

zasuje luknjo, dvakrat skoči po njej, jo potepta in odrine novim dogodivščinam naproti ...

Avtoceste in obvoznice pa so zapletena reč: dosti prostora zavzamejo; peljejo čez njive, gozdove, travnike, kakšno hišo morajo zaradi njih podreti, in ko jih enkrat zgradiš, se jih zlepa ne znebiš. Zato ostaja v soboškem primeru le ena dilema: mislijo v državi za načrtovano gradnjo avtoceste do Madžarske resno ali ne in hkrati z njo tudi z obvoznico okoli Murske Sobotice. Če je odgovor na to osnovno vprašanje pritrdilen, čaka vse nas zelo odgovorno delo. Prekmurci in Prleki, kmetje in meščani, strokovnjaki in raja moramo zahtevati, naj nam do zadnje pičice predstavijo, kar nameravajo narediti, mi pa moramo nato organizirano predlagano sprejeti. Jasno nam namreč mora biti, da nam bo avtocesta, skoraj sočasno bodo gradili tudi železnico, v temelju spremenila način življenja, vzela veliko prostora, ne

boš je mogel prečkati kjerkoli, prekinjene bodo nekatere naravne poti, ki jih uporabljajo divjad, in še in še bo podobnih sprememb. Ene reči bomo morali žrtvovati, ker povsem brez posegov v naravo, v videz pokrajine in dosedanje razvade v gibanju ni mogoče vzpostaviti sodobnejših komunikacij. Nekaterim bomo morali stopiti po robu. Z argumenti, kajpak!

Tudi nam ne sme biti vseeno, kaj bodo tisti, po katerih zemlji bosta tekli avtocesta z obvozi in železnica, dobili za svojo lastnino. Govorice, da bistveno manj, kot so dobivali v nekaterih drugih okoljih v državi, se morajo preveriti in v kali zatreči.

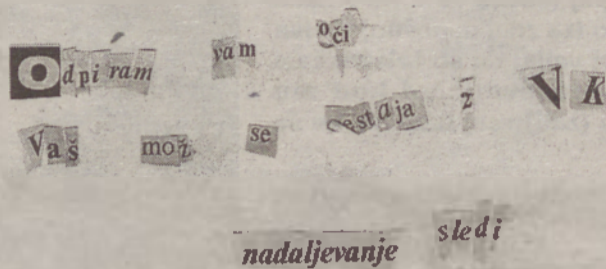
Ostane nam torej napovedana zapora ceste. Če bi pomenila, da bodo cestarji v najširšem pomenu besede pospešili postopke in bomo vse premišljene in tehtne poteze storili hitreje, je potrebna in upravičena. Samo zato, da bodo ministri in direktorji Darsa prišli na obisk v Sobotu, zapore ne potrebujemo. Še zlasti, ker bo sive lase povzročala predvsem nam, ki v teh krajih živimo. Ker bo imelo težave s transportom, izvozom, uvozom tukajšnje gospodarstvo. Naj uporabim banalno krilatico: gospodom v Ljubljani se zaradi blokade Cankarjeve ne bo zgodilo čisto nič. V pregretem prevratniškem razpoloženju tudi tisti ministri, ki bi zaradi zapore prišli k nam, ne morejo v miru pojasniti, kaj nam pripravljajo, mi jim ne bomo mogli tehtno povedati, s čim se strinjamo in s čim ne.

Seveda nisem proti zapori za vsako ceno. Županom, strankarskim veljakom, poslancem v državnem zboru, državne svetnike zaradi neznanosti njihovega vpliva tokrat puščam ob strani, pa mora biti jasno, da zapora kot izraz državljanske nepokorščine neposredno svojo ost sicer naperja proti vladi in njenim organom, posredno pa do nje prihaja, ker naštetni sami niso dobro opravili svojega dela in poslanstva.

MARJAN DORA

ANONIMNEŽ JE VEDNO

Spoš, va na g R

Pred nedavnim se je v kolegicinem poštnem predalu znašla anonimka. »Prvi trenutek sem reagirala neobremenjeno, nekaj v meni pa mi ni dalo, da bi jo zmečkala in vrгла v koš. Spravila sem jo v torbico. In potem je črv začel vrtati. Postajala sem napeta, moža sem začela drugače obravnavati, v vsaki njegovi izrečeni besedi sem iskala zvezo z besedilom v torbici. Zdaj, po štirinajstih dneh, je breme pretežko, moram se nekemu izpovedati ...«

Dr. Jože Magdič: »Veste, tovrstne in podobne anonimke pri prejemniku vedno izzovejo negativna čustva: strah, negotovost, paranooidnost. Počuti se ogroženega v svoji eksistenci, in to je najpogosteje pričakovani »uspeh« anonimke. Dotaknila se je naših čustev, naše podzavesti. Pravzaprav je podzavest mati anonimnosti. Čeprav se avtorju zdi, da je pri maksimalni zavesti, ko piše anonimko, je dejansko v lastnem afektnem stanju, nezmožen civilizirane oblike medsebojnega komuniciranja. Naj prejemnik še tako zatrjuje, za se z vsebino anonimke ne obremenjuje, se vanj globoko zareže. Po moje ni osebnosti, ki je anonimka ne bi prizadela.

Dejstvo je tudi, da je pisec tovrstnih anonimk vedno na neki način blizu naslovniku. Anonimke, ki zadevajo čustveno plat prejemnika, največkrat napišejo ženske, kriminalne in politične anonimke pa moški.«

DR. JOŽE MAGDIČ, psihiater:

V vsakem od nas je dosti anonimneža, ker je pravzaprav anonimno vse tisto, kar o nekem rečem, pa mu tega ne upam povedati v obraz.

V anonimnih vsebinah je običajno tudi kanček resnice, okoli nje pa je ogromna obla čustvene naslage. Rekel bi, vsak anonimnež ima svoj subjektivni prav, vendar je iz besedila anonimke običajno razvidna čustvena kriza avtorja. Veliko je duševnih bolnikov.

So določeni poklici, ki so posebno pogosti prejemniki anonimk. Brez dvoma izstopajo žurnalistika, zdravstvo, politika, sodstvo ..., med osebami pa ljudje, ki s svojim načinom življenja odstopajo od poprečja: premožnejši, ekstravagantno oblečeni, osebe s posebnim načinom življenja, kar se tiče spolnosti, npr. duhovniki.

POSLALI SO MI TO PISMO IN TAKO GA POŠILJAM TUDI VAM. TO PISMO JE NAPISAL MIŠIJONAR IZ VENEZUELE. TUDI ČE NISTE VERNI, BODITE POZORNI NA DEJSTVA, KI SLEDIJO. GOSPOD PERCHAN JE TO PISMO PREJEL NAPRAVIL 25 KOPIJ, KOT JE NAROČENO IN 9DNI KASNEJE ZADEL NA LOTERIJI 25 MILIJONOV. G. HUBANN, KI JE RAVNO TAKO PREJEL PISMO, VEDAR POZABIL DA GA RAZMNOŽI, JE IZGUBIL SLUŽBO. NEKAJ ČASA KASNEJE JE PONOVO NAŠEL PISMO, NAPRAVIL 25 KOPIJ IN 9 DNE KASNEJE NAŠEL VELIKO BOLŠO DELOVNO MESTO, KOT GA JE IMEL PREJ. GDČ. I PREJME PISMO, GA ZAVRŽE IN 7 DNI KASNEJE SE JI PRIPETI SMRTNA NESREČA. GDČ. Y PREJME PISMO GA ZAŽGE, NJENO HIŠO UNIČI PLAMEN, IZGUBI STARŠE IN NJENEGA ZAROČENCA ODPELJBUJHO HUDO BOLNEGA V BOLNIŠNICI. G. KONSTANTZ PREJME PISMO, ZAPROSI TAJNICO, DA NAPRAVI 25 KOPIJ IN JIH RAZPOŠLJE. NEKAJ ČASA KASNEJE ZADENE 25 MILJARD. G. DENIS GA ZALOŽI IN SE NE ZMENI ZANJ. V KRATKEM ČASU IZGUBI SLUŽBO. WESTNI BRIVEC GA TUDI ZALOŽI. IZGUBI VSE IMETJE, KER JE PRETRCAL VERIGO. POIŠČE PISMO, NAPRAVI KOPIJE IN ČEZ NEKAJ ČASA ZADENE 20 MILIJONOV.

V NOBENEM PRIMERU TA VERIGA NESME BITI PRETRCANA. NAPRAVITE 25 PRIMERKOV TEGA PISMA IN GA RAZPOŠLJITE. 9 DNI KASNEJE BOSTE NAGRAJENI S SREČNIM DOGODKOM. BODITE PRIJAZNI, NADALJUJTE TO VERIGO. SV. ANTON VAN NAPVEDUJE SRBČO. TA VERIGA JE ŽE ŠBDEMKRAT OBŠLA ZEMELJSKO OBLO. POSLALA VAM JO JE SRBČA, KI VAS BO DOLETELA PO 9 DNEH. NIKAKOR NE POŠILJAJTE DENARJA, TENVEČ ENOSTAVNO NE HRANITE TEGA PISMA, KOT TUDI NE HRANITE NOBENE KOPIJE. VSA TA PISMA MORAJO ZAPUSTITI VAŠO HIŠO. TO NI NOBENA SALA. TUDI ČE VRAŽEVERNI, ODPŠLJITE VSA PISMA. TO PISMO JE BILU PRVIČ NAPISANO V JUŽNI AMERIKI. NAPISAL GA JE SV. AVGUŠTIN MIŠIONAR. PO PRETEKU 9 DNI PRIČAKUJTE VELIKO PRESENBČENJE.

SRBČA

Dr. Jože Magdič: »Tudi ko dobim anonimko z versko vsebino, kot je gornja, je ne morem hladnokrvno vreči v koš. Kot psiholog zelo natančno preanaliziram strukturo ljudi, ki tovrstna pisma razpečavajo, in skušam razbrati tudi značilnosti avtorja.

Razpečevalce je strah, da se jim bo res kaj zgodilo, in pravzaprav moraš biti stabilen kristjan, da ne nasedeš vraževerju. Edini dobičkar v tem primeru je pošta, vsebina anonimke pa je žalitev Boga. Avtor gornjega besedila je duševno bolan.«

FRANC ŠERUGA, vodja skupine za krvne delikte pri UNZ Murska Sobotica:

Produciranje anonimk je kot kleptomanija. Je nekaj ljudi, ki so tovrstno visoko produktivni in vsi po vrsti imajo težave sami s seboj. Najpogostejši so tipkopisi in rokopisi. Po nekih ocenah pride na naš naslov le 2 do 3 odstotke vseh anonimk. Če to drži, jih med nami kroži zelo veliko.

Po prejemu vsakršne anonimke je zelo pomembno pravilno in premišljeno ukrepanje, posebno če gre za grožnje, ki imajo lahko širše posledice, na primer za anonimni klic o podtaknjeni bombi v šoli, na javni prireditvi, na političnem shodu. Stvar vedno vzamemo zelo resno.

Anonimke, ki prispevajo k razkrivanju kriminalitete, bi označil kot družbeno koristne, vse druge pa v bistvu sodijo v sfero deviantnih ali celo kriminalnih dejanj.

REKORDNIH 400 ANONIMK

Ob podpori mandatarstva dr. Drnovška so anonimke menda oblegale vaš naslov?

PUCKO: Po moji odločitvi za prekinitev blokade, ki je nastala po lanskih volitvah in oblikovanju nove koalicije, sem prejel okrog 400 anonimnih pisem oziroma kartic. Vse to je bilo anonimno. Poleg tega sem prejel približno dvakrat več pisem v podporo moji odločitvi, vendar ta niso anonimna.

Kaj pa vsebina, so bile vmes tudi grožnje?

PUCKO: Vse anonimke so bile žaljive in niso vredne, da o njih sploh govorim. Okrog 70 pa je takih, ki so vsebovale grožnje s smrtjo meni oziroma moji družini – ženi in otrokom. S temi se ukvarjajo za to pristojni organi.

Med anonimnimi je bila samo ena napisana v mojo podporo. Dejstvo je namreč, da so se vsi tisti, ki me podpirajo, in teh je iz dneva v dan več, kajti ljudje počasi spoznavajo težo in pomen moje odločitve, tudi podpisali in praviloma pripisali še svoj naslov.

Kakšni ljudje se po vaše skrivajo za vam namenjenimi anonimkami, s kakšnimi nameni mislite, da so jih pisali?

PUCKO: Cilj je prav gotovo, prestrašiti me in me diskvalificirati. Po moje se za temi anonimkami skrivajo bolniki, po drugi strani pa gre tudi za natančno načrtovano akcijo, spodbujeno s strani nekaterih političnih strank. Med drugim to dokazuje recimo dejstvo, da je na posamezni dan prispelo na moj naslov dvajset anonimk iz Celja, pa potem iz Maribora, Ljubljane itd. V vsakem kraju je bil v ozadju en avtor.

Kako ste reagirali, se obnašali?

PUCKO: Predvsem anonimke, ki vsebujejo grožnje, je potrebno jemati popolnoma resno in tako sem se tudi obnašal.

Obstaja kakšna izstopajoča anonimka.

PUCKO: Da, poseben primer je konstrukt, ki so ga pisci razposlali po vsej Sloveniji potem, ko ni bila izvoljena prva vlada. Tega naj bi celo sam napisal in ga poslal tudi samemu sebi. Bedarija! (Del vsebine te anonimke objavljamo v originalu.)

Izstopa pa tudi naslednja anonimka: »Ne dovolite, da vas bodo žalili. Ko vas bodo, žalite ne jemljite preveč osebno. Delali bodo krivico. In tisti, ki delajo krivico, so in bodo kaznovani!«

Ste koga od piscev identificirali?

PUCKO: S tem se ukvarjajo organi MNZ. Upam samo, da bodo pri tem uspešni.

Vas je tovrsten odziv javnosti na vašo odločitev presenetil?

PUCKO: Priznam, da me je. Nisem vedel, da so ljudje lahko tako ponigli, da lahko v sebi nosijo toliko sovraštva in hudobije ter da so tako zelo strahopetni, da se pod svoje umotvore ne upajo podpisati. Po drugi strani pa je naša družina spoznala in dobila veliko novih, pravih prijateljev.

Ali po svoji izkušnji lahko rečete, da anonimke pomembno vplivajo tako na zasebno kot družbeno življenje?

PUCKO: Dejstvo je, da so pri posameznih politikih postale del njihovega vsakdana. Ko jim zmanjka argumentov, izberejo anonimko in z njo skušajo očrniti politične nasprotnike. Te anonimke pa pravzaprav največ povedo o pošiljateljih samih.

Menim, da so anonimke nepravilni način za razreševanje kakršnih koli vprašanj v družbi.

Ste ali bi kdaj tudi sami napisali anonimko?

PUCKO: Nikoli v življenju mi ni prišlo na misel, da bi pisal anonimke.

Pred vsakim javnim nastopim dobim injekcijo, ki me naredi brezbojnega. Zato ne vem, kaj tistega, v kar me bodo prisilili, da bom govornik. To ne bo moja resnica. Resnica o meni je samo tista, ki vam jo pripovedujem sedaj in ko bom - Upam - lahko povsem svobodno, brez sence in spremstva nekoga pripovedovati v sproščanem razgovoru. Ko si v njihovih krempljih, le ne izpustijo. Ne verjemite jim, ko bodo lažali in zanikali. To je vse kar znajo in v tem so mojstri.

Upam, da bo disketa prelihotapljena in bo našla pol do tistega, ki mu je namenjena, saj potem bo moja izpoved prišla med Vas. Ko bo to mora mimo, vam bi želel brez tega bremena zopet pogledati v oči.

Komunisti so bolj kot kdajkoli med nami. Zato se je odala v ovčje kožuhe in nam predava o demokraciji, da nas bo lažje okradla in nas okradena in iztrpane pahnila nazaj v naročje Balkanal

Ciril Pucko
izbrablen in ujeti poslanec

Če se mi bo kaj zgodilo, veste kdo me je. V njihovih rokah sem, nikamor ne morem. Mandata poslance mi ne pustijo vrniti.

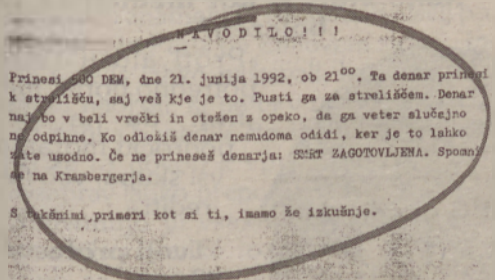
KRIMINALCE OVADITE ANONIMNO. ZA DRUGO, ČE STE PRI ZDRAVI PAMETI, ZBERITE POGUM IN SVOJO RESNICO POVEJTE V OBRAZ IN NA GLAS Z IMENOM IN PRIIMKOM. Irma Benko

V BLIZINI

Franc Šeruga: Z anonimko, naslovljeno na policijo, občani v večini primerov želijo opozoriti na kazniva dejanja, a se bojijo odziva okolice, zlasti maščevanja povzročitelja kaznivga dejanja. Vsako na nas naslovljeno anonimko obravnavamo kot ovadbo, njeno vsebino pa seveda preverimo. V večini primerov so za anonimnimi prijavitelji res tudi kazniva dejanja. O njej razmišljamo tudi v Murski Soboti. Na osnovi anonimk smo bili precej uspešni pri gospodarski kriminaliteti. Precej let nazaj na primer v gornjeradgorskem Elradu. O trenutno aktualnih anonimkah s tega področja pa raje ne bi konkretno govoril, ker to ne bi bilo v interesu preiskav.

Dr. Jože Magdič: Kadar je v igri kriminal, niti ni dobro, da se predstavi. Po mojih izkušnjah je oseba, ki se neposredno predstavi policiji, premalo zaščiten, zato je anonimnost v interesu njene varnosti. Pri resnem kriminalu je dovolj velik pogum že to, da si dejanje upaš prijaviti. Govorim iz lastne izkušnje. V času mojega bivanja v tujini sem prepoznal kriminalca, ki ga je policija pozneje prišla. Storičev odvetnik je izbrskal moje ime in bil sem deležen anonimnih groženj. V takih primerih nikoli več ne bom povedal svojega imena niti telefoniral s svojega telefona. Zelo nevarno so lahko tudi nagrade, ki jih pri odkrivanju kriminalcev razpisuje policija. V primerih odkrivanja kaznivih dejanj torej anonimki ne bi pripisal negativnega predznaka.

Franc Šeruga: S policijskega stališča je pametno, da nas občani seznanijo s tovrstnimi anonimkami, kajti včasih se iz tega lahko tudi kaj izčrpi. Poskrbimo za določeno zaščito, občasno kontrolo v bivalnem okolju in podzvamemo druge preventivne ukrepe. V takih primerih skušamo v sodelovanju s prizadetimi avtorja tudi odkriti. Zastaralni rok je dve do tri leta. So primeri, ko ga odkrijemo, če ne, vložimo obtožbo zoper neznanega storilca.

Dr. Jože Magdič: Spet izhajam iz osebne izkušnje. V 90. so mi grozili s smrtjo. Po potovanju z vlakom me je doma presenetil telefonski klic z ženskim glasom s podrobnostmi o mojem obnašanju med vožnjo in stavkom: »Imela sem nalogo, da vas ubijem. Danes tega nisem mogla storiti, ker se mi smili vaša družina, vendar ne vem, kako dolgo bom še lahko obzirnina. Naloga ostaja.«

Zadevo sem vzel zelo resno, čeprav niti družini niti takratni milici nisem črnil niti besede. Na srečo se pretežni del tovrstnih anonimk ustavi na ravni grožnje. Poudarjam pa, da nobena anonimka ni za zavreči.

CIRILA PUCKA

DR. JOŽE MAGDIČ: Slehera osebnost ali organizacija, ki proizvaja anonimke, je v svojem bistvu ŠIBKA. Z anonimko skuša porušiti razmerje moči in ga nagniti v svojo korist. Prevladujoča je agresivna vsebina in v bistvu gre za eno od variant terorizma. Puckova anonimka je seveda anonimka, ki je ni napisal podpisani avtor, čeprav bi to marsikdo verjel, kajti pod besedilom ni podpisa. Šele verificiran podpis razgali anonimko, v tem primeru pa tega ni. Je premišljen konstrukt: izraža prizadetost, opravičilo, zbuja strah. In z nenavadno veliko jezikovnimi napakami skuša diskvalificirati avtorja še s te piati.

MARIJA KEREK

»Zapišite, da mi je uspelo.« mi je zabičala, »in pri tako zahtevni organizaciji, kot je mednarodna razstava sakralne umetnosti, mi je pomagalo veliko ljudi, med njimi soboški župnik Martin Horvat, moja kolegica in umetnica Irma Premrl, umetnostni zgodovinar Vlado Sagadin, Franc Kozel, Franc Zver in mnogi drugi ..., tudi vi z Vestnika in Murskega vala.«

ODSTRILA DRŽAVNE IN CEKVENE ZASTORE

V korak z njo so stopili umetniki iz treh sosednjih držav s stvaritvami, ki so jih spodbudili verski objekti, simboli, ideje ... Odziv na prvo tovrstno pobudo je bil presenetljiv. Pri umetnikih, v cekvenih strukturah, v posvetnih krogih. Vendarle so stvari in dogodki, ki združujejo tudi navidez nezdržljivo.

Med sedemnajstimi umetniki, ki so dali na ogled svoje občutenje in videnje sakralnih predmetov, sta tudi Nuša Pavlinjek iz Murske Sobotice pred svojimi Sakralnimi fantazijami, Evgen Titan, prav tako iz Murske Sobotice, ob svojih Aronovih palicah, Irma Premrl pa se zaradi organizacijskih obveznosti ni imela časa družiti s svojim Križevim potom, zato pa je zbuja posebno zanimanje obiskovalcev.

Drugi domači razstavljalci: Franc Bencak, Ernest Bransberger, Irena Flisar, Endre Gönter, Karel Kosednar, Franc Mesarič in Vlado Sagadin.

Sakralna umetnost je res združila umetnike treh držav. Stvaritve Živka Žige Brkića iz Zagreba (na fotografiji v ospredju) so spodbudile klepet z umetnico Miro Ostojić iz Zadra z družino. Iz Avstrije so razstavljali Alois Bresnik, Birgit Contala, Brigitte Gindra, Herbert Heusserer in Helga Maria Ruschitz - Czizlar, vsi iz Radkersburga in okolice.

Nekajmo druženje v cerkveni učilnici, ki se je od 12. aprila za en mesec spremenila v razstavno galerijo, se je načrtno ali naključno, vseeno kako, razvilo v ekumensko srečanje na ravni: dr. Jožef Smej, pomožni mariborski škof, mag. Geza Erniša, senior evangeličanske cerkve v Sloveniji, Franc Kuzmič, predstavnik binkošne cerkve ... V simbol srečanja je izvenel skupno odmoljeni očenaš škofa in seniorja, ki se je končal z monologom seniorja »ar je tvoje kraljestvo moč i dika na veke. Amen.« To pa je tudi vsa razlika med očenašema in še manj jih je bilo tisto sobotno popoldne v soboškem župnišču.

Med uglednimi gosti prireditve je bil tudi dvorni svetnik (hofrat) dr. Konrad Kranich iz Radkersburga, na fotografiji med pogovorom z dr. Jožefom Smejem in prof. Vladom Sagadinom. Po protokolu je sodil h gostu iz našega sosednjega mesta državni svetnik dr. Jože Magdič. Iz kulturne sfere pa sta bila protokolarna partnerja dr. Aleksander Majzan iz Radkersburga in Brigita Perhavec iz Mestne občine Murska Sobota. Hrvaških predstavnikov civilnih in cerkvenih oblasti tokrat ni bilo.

Ivan Obal, ujeli smo ga v pogovoru s soboškim evangeličanskim duhovnikom mag. Leonom Novakom (lahko da je bilo tudi kaj predvolilno prismojenega), je na otvoritev prišel v dveh vlogah, kot soboški podžupan in po prvem krogu kot eden od kandidatov za mestnega župana. Podžupan je še vedno, sicer pa ga srečujemo na večini kulturnih prireditvah, tudi ko se ni potrebno potegovati za glasove volivcev.

Druženje je simboliziralo tudi darovanje: Ernest Bransberger je daroval svojo umetnino, Simona Špindler pa svoj glas. Tako kot večina drugih nastopajočih in organizatorjev se je za svoje voditeljsko delo odpovedala zasluzku za dobrodelne namene. Izkupiček te prireditve bo v celoti namenjen za gradnjo župniškega zavoda Lavra pri soboški katoliški cerkvi.

Umetnost je bogatila umetnost. Slikarska z glasbeno in besedno. Slednji so dodali komorna ženski in mešani zbor cerkve sv. Nikolaja pod taktirko Franca Zvera, na digitalni pianino sta igrala Urban Kulhar in na sintetizator Sašo Zver, velikonočni recital pa sta dodala Barbara Magdič in Edi Jakšič.

Povelikonočna prireditve ne bi bila prava brez pristnega velikonočnega pogrnjika. Pridne in spretno ženske roke so z njim nevsiljivo obogatile in zaokrožile otvoritev razstave sakralne umetnosti. Kruh, šunka, hren, jajčka, vino ... vsi velikonočni simboli so goste povabili k pogrnjeni mizi. In raznovrstno domače pecivo. Vse so darovale vernice in pokrovitelji. Dobro je tehnolo.

Irma Benko, Jure Zauneker

Ivan Obal je v knjigo vtisov zapisal: »Prireditve naj bo tudi prihodnje leto.« Pripisujemo: naj bo prihodnji april otvoritvena prireditve v Lavri, naj ji ekumenski duh ostaja vodilo in naj privabi umetnike iz vseh sosednjih držav oziroma regij. Ivana Obala bomo držali za besedo, kajti vendarle je podžupan Mestne občine Murska Sobota.

MOJCA IN SIMON IZ RANKOVEC

Še malo, pa boš postal kuhar in natakakr hkrati.

»Res je, sem v tretjem letniku, čaka me matura, po maturi sproščene počitnice, morda morje, potem pa vpis v četrti letnik, da si pridobim štiriletno izobrazbo.«

Želiš študirati?

»Da, sicer še ne vem natančno, kaj, verjetno turizem. Želje imam velike, kako bom to uresničil, pa bomo videli.«

Kuhar ali natakakr, kaj ti je bolj pri srcu?

»Iskreno povedano, natakakr. Rad sem med ljudmi, kot kuhar pa se gibaš v zaprtem prostoru, tudi delo je odgovornejše. Za kuharski poklic me je navdušila mama, ki je tudi sama kuharica, vpis na šolo v Radencih pa je bil naključje. Najprej sem poskusil na turistični šoli v Mariboru, kjer pa mi je za vpis zmanjkalo nekaj točk. Vsa žalostna in razočarana sva se z mamo vračala iz Maribora in se pogovarjala, kako naprej. V Radencih je padla odločitev – vpisal se bom na gostinsko šolo. In ni mi žal.«

Si se v kuharskih in natakarskih spretnostih že preizkusil?

»V drugem letniku sem bil na praksi na Tišini, v gostilni Gjergjek. Moram reči, da mi je šlo kar od rok, največ težav sem imel s pripravo mesa po angleško.«

Z biftekem?

»Da, le vaja naredi iz tebe takšnega mojstra, da veš, kdaj je pečen tako, kot si gost zaželi. Vedno, ko to pripravljam, poslušam

»Res je, intenzivni trening sem opustil zaradi šole. Če bi bil slabši učenec, bi dal športu prednost, ker bi v njem videl svojo prihodnost. Zdaj igram pri nogometnem klubu na Tišini tako za sprostitev. Veliko pa tudi tečem, s prijateljem se pripravljava, da bova preizkusila svoje moči na Maratonu treh src v Radencih.«

Šport ti veliko pomeni?

»Veliko, posvečam mu skoraj ves svoj prosti čas. Nekaj ga ostane za branje, kino, glasbo, šest let sem se učil igrati harmoniko na soboški glasbeni šoli in med prijatelji jo še sedaj rad raztegnem.«

Jih imaš veliko?

»Zelo veliko. Prijateljstvo mi veliko pomeni. Lepo je imeti nekoga ob sebi, ki mu lahko zaupaš.«

Kaj pa ljubezen?

»Tudi. To je velika beseda z globokim pomenom. Ljubezni so različne, nosiš jih v

Svojega zgodnjega otroštva se spominjam z dobrih in slabih plati. Dobre so vezane na starše, Rankovce in prijatelje, slabe pa na hudo bolezen v prvem razredu osnovne šole. Samo pol leta sem hodila v šolo, potem sem šolske klopi zamenjala za bolnišnične postelje. Najprej v Rakičanu, zatem na Kliničnem centru v Ljubljani. Spominjam se Ljubljane, prijaznih sester in zdravnikov ter terapije, ki je dolgo trajala. Vendar je bilo zdravljenje uspešno, veliko so mi pomagali tudi starši. Zaradi bolezni pa sem šolsko leto izgubila.«

Je bolezen vplivala na to, da si se odločila za medicinski poklic?

»Da, odločilno. V osmem razredu so bili vsi moji sošolci pred dilemo, kam. Jaz ne. Sestrški poklic mi je vrasel v srce, saj sem na lastni koži

Ti bo to dano ali pa se boš morala za to boriti?

»Vem, da brez truda ne bo šlo, vendar sem se v življenju vajena bojevati.«

Danes se mladi ne borijo več, prepuščajo se drugim občutkom, ki jih prinašajo droga, alkohol ...

»To počnejo zaradi težav v šoli, s starši, zaradi osamljenosti. Poskusijo in jih pritegne. Pri tem ne mislijo na zdravje. Meni zdravje veliko pomeni, ljubim življenje.«

Mladi ljubite življenje, vendar pa je prav med vami največ samomorov.

»To obsojam, to je najslabša rešitev. Sama preveč cenim življenje, da bi na kaj takega sploh pomislila.«

Kuga današnjega časa je aids. Kako vidiš ti kot medicinka to bolezen?

»Proti aidsu se je potrebno boriti. Menim, da na tem področju moramo vsi skupaj več narediti.«

Tvoji profesorji?

»So različni. Dobri in slabi. Morda nas včasih premalo razumejo in se v nas ne poglobljajo. Mi nismo vsi enaki.«

občutila, kaj pomeni pri težki bolezni dobra, prijazna sestra. V svojem poklicu želim biti koristna, želim pomagati.«

Boš študij nadaljevala?

»Želela bi, če bo sreča.«

Kako si predstavljaš svoja zrelejša leta?

»Želim si, da bi uspešno končala šolanje, potem pa vse drugo – dobro službo, družino, otroke ...«

Veliko otrok?

»Dva, tri.«

Kaj bi svetovala vrstnikom?

»Potrebno je izkoristiti mladost.«

Ti jo živiš polno?

»Da. Cenim jo, mislim, da je ena najlepših življenjskih obdobij. Če imaš za seboj takšno življenjsko izkušnjo, dobro veš, kaj pomenijo zdravje, mladost, življenje in pomlad. Pomenijo vse.«

Renata Ficko

Foto: Jurij Zauneker

MLADOST NI NOROST, NE SKAČE ČEZ POTOK TAM, KJER JE MOST

starejše, bolj izkušene.«

Pred kratkim si bil tudi pri predsedniku Kučanu?

»To je bilo na sprejemu ob razglasitvi naše šole za najlepše urejeno v Sloveniji. Enkratno in nepozabno doživetje, s predsednikom sva se pogovarjala, kot najmlajši sem mu predal tudi darilo.«

Kaj si mu podaril?

»Ne vem, kaj je bilo v paketu, darilo je bilo lepo zavito.«

Nekoč si treniral nogomet pri kadetih in mladincih Mure, zdaj ne več.

sebi in jih podarjaš – od otroštva do smrti.«

Kaj so največji problemi mladih?

»Mamila, alkohol ...«

Zakaj?

»Vse je odvisno od vzgoje, tu pa so tudi težave s starši, v šoli, osamljenost. Sam pazim, da živim zdravo. Tudi cigarete so droga. Včasih o tem nisem premišljeval, danes pa.«

Kaj pričakuješ od življenja?

»Veliko. Najprej je na vrsti šola, potem pa vse tisto, kar življenje po nekem vrstnem redu prinaša.«

Feri Lainšček

Soboške vedute

So mesta, ki jih prepoznamo po starodavnih ostalinah. Recimo: Rim po koloseumu in Atene po akropoli. So tudi mesta, ki jih prepoznamo po gradovih. Recimo: Lizbono po belemskem gradu in Monaco po gradu Grimaldijev. Pa potem mesta, ki jih prepoznamo po cerkvah. Recimo: Sofijo po katedrali Aleksandra Nevskega in Luksenburg po Marijini katedrali. So tudi mesta, ki jih prepoznamo po spomenikih: Recimo:

Madrid po spomeniku Cervantesu in Tirano po spomeniku Skenderbegu. Pa potem tista, ki jih prepoznavamo že po mostovih. Recimo: London po Tower Bridge in Budimpešto po mostovih čez Donavo. Pa potem celo mesta, ki jih prepoznavamo po t. l. sejamskih znamenjih. Recimo: Bruselj po Atomiumu in Pariz po Eifflovm stolpu. In še bi seveda lahko naštevali, kajti malo je mest tu naokoli, ki ne bi v taki asociativni igrici zlahka ponudila številnih atributov. A bodi že to dovolj k vprašanju, po čem pravzaprav lahko prepoznavamo Soboto?

Nedvomno bi vsaka resnejša anketa odgovorila natanko to, kar mi pravi ves posluš za javno mnenje. Namreč: po spomeniku osvoboditeljem na Trgu zmage. A ker tak posluš seveda ni zožen z decentnostjo anketnega vprašanja, so se mi takoj prislisali še komentarji. Od tistih, nadvse gorečih, ki bi »dali glavo,« da bi spomenik ostal na svojem mestu, do tistih nejevoljnih, ki se jim zdi tak »ideološki falusni simbol« v novih časih kar sramota. Vmes pa so seveda še doneski, od tistih zmernih, ki bi, recimo, odstranili vsaj topove in obelisk prebarvali z oranžno, ali pa tistih bolj lucidnih, ki so nedavno pogruntali, da je spomenik odznotraj votel in da bi bil navsezadnje tam kar pravišnji prostor za kak gostinski ali klubski prostor. A kakorkoli že - niti malo ni zdaj tu namen pritegovati tem in onim, ki se dajejo okoli spomenika, kajti je vprašanje, ki se mi zdi veliko umestnejše in zgovorno, namreč: katero tako prepoznavnost pa sploh še lahko dodamo temu obelisku?

Zdi se namreč, da je tega res bore malo. V arhitekturi bi to morda še lahko bila vsaj delno prepoznavna tipika »socialistične« gradnje, vendar se je tudi ta v bližnjih letih že bolj ali manj sprijela s stilno raznorodnostjo novogradenj, ki Soboto spreminjajo v nekakšno arhitekturno »sračje gnezdo«. Vsemu drugemu, kar bi na tak prepoznaven in simbolni način oblikovalo videz in uprizarjalo duha, pa očitno v tem času tudi nihče ni namenjal pozornosti. Edina fontana - tista pred hotelom Diana - je seveda bolj smešna kot lepa. Edini novozgrajeni most - tisti na Lendavski cesti čez Ledavo - je kajpada povsem neurbano in zaploteno betonsko mostišče. Razen Pogačnikovih na hitro sklesanih »zdravilnih kamnov« v mestnem parku pa se pravzaprav tudi ne spomnim, kdaj je bila tod nazadnje instalirana kaka umetniško oblikovana skulptura ali drugo znamenje.

Skratka: pustota. Sobota seveda ni evropska prestolnica, kakršne sem, oporekajoč našim občutkom majhnosti, namenoma našteval uvodoma. A naj se še tako ne želimo primerjati, naj si vztrajno zatiskamo oči in bentimo čez vse, ki vendarle vidijo, vsaj v tem primeru gre pač zanesljivo za stvari in reči, ki govorijo že same zase. Vprašanje pa, ki ga tokrat postavljam, je nekako za prvi razred in se glasi:

Ali govorijo o sebi ali tudi o nas?

KRIMINALCEM SE ZDI KOT PRIROČNIK, POLICISTOM IN KRIMINALISTOM PA KOT NAJHUJŠA MORA, KI SE V OBMURJU NE MORE DOGAJATI - NE GRE ZA ŠE ENO ZLOGLASNIH VIDEOKASET ALI D(R)ISKET, AMPAK ZA KNJIŽNO USPEŠNICO AMERIČANA BRIANA FREEMANTLA EVROPA V PRIMEŽU ORGANIZIRANEGA KRIMINALA

Iz razlogov, ki jih navaja zakon o varstvu osebnih podatkov, ne morem in ne smem izdati niti inicialk tistih, ki so si v deželi ob Muri že uspeli zagotoviti slovenski prevod angleškega izvornika te odlične knjige ameriškega publicista Briana Freemantla pod zgovornim naslovom Hobotnica in podnaslovom Evropa v primežu organiziranega kriminala. Kriminalcem se menda zdi kot priročnik, obmurskim policistom in kriminalistom pa kot najhujša mora, ki se v Obmurju ne more dogajati.

Vendar moram najprej poseči v

Po deželi ob Muri straši Hobotnica?

Pamflet o obmurskem kriminalnem podzemlju

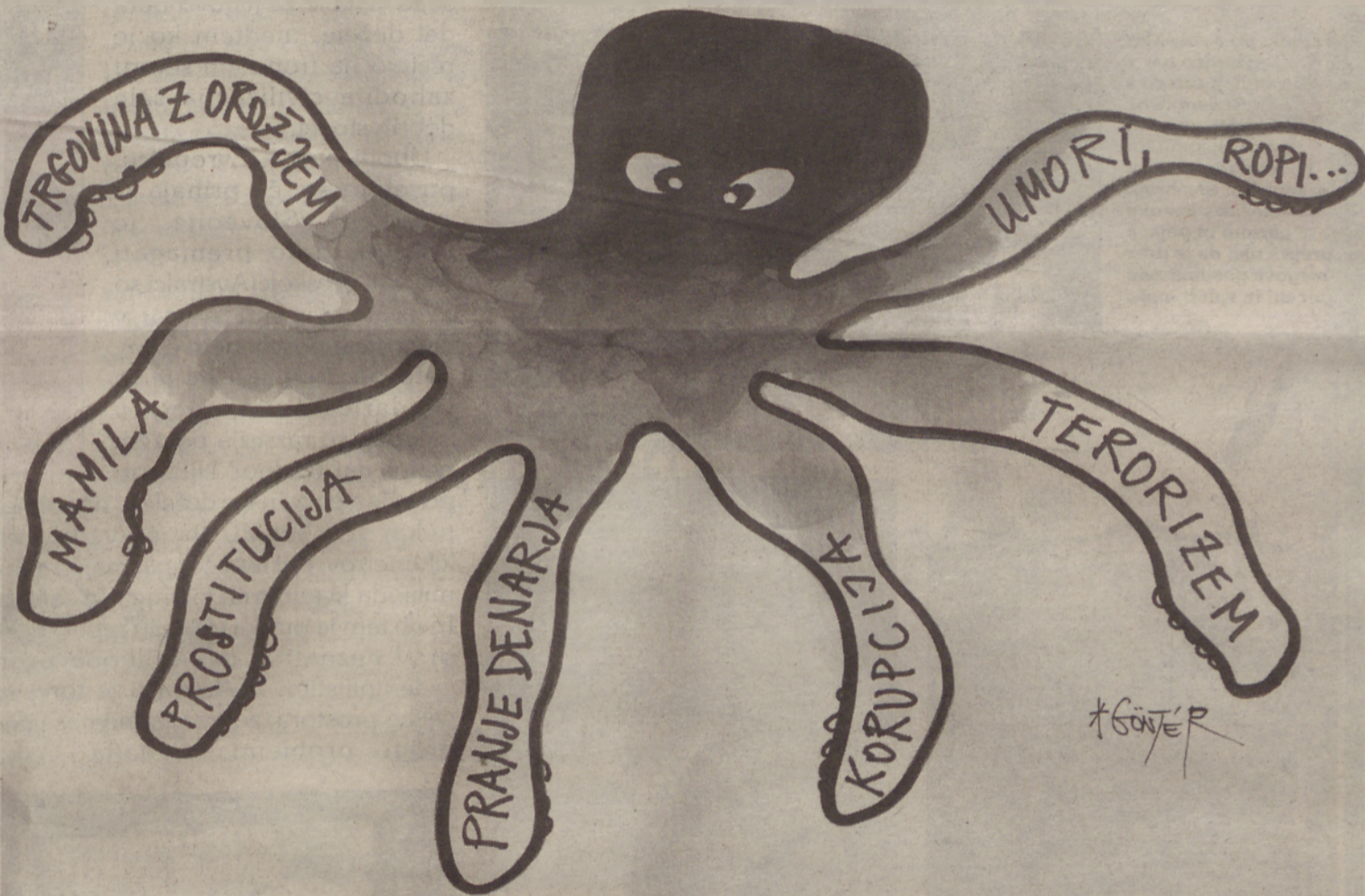
združbe z blagoslovom raznih prostožidarskih lož - o eni od teh je pred časom za Pen poročal Branko Šomen - ter oblastnih in političnih lobijev iz vladnih in parlamentarnih vrhov posameznih držav evropske dvanajsterice.

Ostalo je le pri začetku spusta v nekajmetrsko zatohlo globino, saj sva z direktorjem hitro ugotovila, da je pravo kriminalno in ne komunalno podzemlje že od rimskih in še zgodnejših časov nad kanalizacijskimi rešetkami in vodovodnimi pokrovi in ne pod njimi. Razlika je samo v teži in razsežnostih hudo delstev, ki se z evropeizacijo in amerikanizacijo po načinih in metodah sicilijanskih, čikaških, ruskih, čečenskih in vseh drugih mafijskih združb postopno, toda zanesljivo selijo v tukajšnji, geografsko in drugače »prepihano« izpostavljen del slovenske države. Tedaj so lokalno srenjo vznemirjali: ponarejena vozniška dovoljenja, začetki kriminala belih ovratnikov, zajetje

uspelo v celoti prebiti do konca Freemantlove Hobotnice, vendar se strinjajo, da se zločin spleta in da kriminal žal zmaguje tudi tod. Seveda ne v takih obsegih in s tolikšnim dobičkom kot recimo po Nemčiji, Italiji, Franciji, Veliki Britaniji, Monaku, na Nizozemskem, Portugalskem in drugje.

Vseeno pa so poskusi umorov in umori, storjeni tudi na zelo okruten način, spolne zlorabe in poskusi posilstev, trgovanje z belim blagom, mamili in orožjem, pranje denarja in goljufige ter druge oblike in načini organiziranega kriminala v obmurski deželi že del vsakdanjika. Poslej nam prisopodoba o »soboškem podzemlju« ne bo več potrebna, zlasti ne po oboroženih ropih podružnice Abanke v središču mesta decembra lani in Mandičeve zlatarne februarja letos ter marčevskem umoru v Murski Soboti.

Ko bi Freemantle pisal o kriminalu v Obmurju, gotovo ne bi izpustil zgodbe o

preteklost. Pred dobrima dvema letoma sva se z direktorjem soboškega komunalnega podjetja Mirkom Šabjanom spustila v mestno kanalizacijo, da bi se prepričala, kakšno je soboško podzemlje.

Pri tem sta naju seveda vodila različna poklicna interesa: direktorja Šabjana, da bi mimogrede ugotovil, kakšno je dejansko stanje jaškastega labirintskega speljanega omrežja, mene, da bi s prisopodobo bolj utemeljeno izrazil bojazen pred kriminalom, ki je začel vse bolj stezati lovke po dotlej dokaj spokojnem panonskem mestecu in na videz miroljubni obmurski deželici.

V tistem času - tako piše Freemantle - so marsikje po državah Evropske unije že šteli dobičke, ki jih je prinašal zločin. Razvijali so se ilegalna trgovina z jedrskim in klasičnim orožjem, tihotapljenje mamil, računalniški kriminal, prodaja človeških organov, prostitucija in pornografija, korupcije, mednarodni terorizem, kraja umetnin in pranje denarja. S kriminalno dejavnostjo so se ukvarjale organizirane mafijske

skupine tihotapcev, ki so pritihotapili po ilegalnem kanalu iz Avstrije v Slovenijo več vozil, oskrunjenje spominskih plošč v Beltincih in Gančanih in podobna dejanja »malih rib in ribic«. Preiskovalci so obravnavali umor po naročilu, rop v Križevcih na Goričkem, spolni napad na otroka v Murski Soboti in podobne posamične primere.

Zanimivo je, da Freemantle v svojem dokumentiranem, zelo obsežnem in poglobljenem rentgeniranju kriminalne slike v državah Evropske unije, Slovenije in Obmurja sploh ne omenja, kar vzbuja vtis, kot da bi bila naša država in dežela kriminalna »bela lisa«. Na vprašanje, ki sem ga zastavil prekmurskim in prleškimi policijskim, kriminalističnim in carinskim predstavnikom, če kaj podobnega odkrivajo na mejah v Obmurju in v notranjosti države, so mi odgovarjali, da večino določenih vrst blaga, ki izvira iz organiziranega kriminala in ki naj bi našlo trg, trgovca ali posrednika v Sloveniji, po navadi odkrijejo, tisto, ki je le v tranzitu, pa ostaja neodkrito. Menda se jim še ni

več umetniških slikah, ki nimajo majhne vrednosti in ki so jih zasegli na mejnem prehodu Dolga vas. Od lanskega oktobra ležijo v soboškem carinskem skladišču, vendar njihovega izvora in lastništva še vedno niso uspeli ugotoviti. Na istem prehodu so decembra odkrili transport 3913 pokončanih in zamrznjenih ptic, med njimi je nekaj redkih ali zelo redkih vrst, ki so po Evropi ogrožene oziroma zaščitene in ki so jih uplenili v Romuniji. Pošiljka naj bi bila po naročilu italijanskih lovcev namenjena za gurmanske (pred)božične in (pred)novoletne praznične menije Italijanov.

V letošnjih prvih štirih mesecih skoraj ne mine več dan, da ne bi odkrili ilegalcev, ki jih vodniki tihotapijo po utečenih tihotapskih kanalih z Vzhoda na Zahod ter iz Hrvaške v Avstrijo. Zasluzek po glavi ilegalca znaša tudi po več tisoč mark in to je ta trenutek med najbolj donosnimi, če ne najbolj donosen posel, s katerim se bodo obmurski preiskovalci še dolgo ukvarjali.

NOVI SVET

Če želiš priti na najoddaljenejši kos zemeljske oble, boš v letalu (v eno smer) približno 24 ur, preletel boš okrog 20 tisoč kilometrov in se pošteno naveličal »zračne« hrane različnih oblik, a z enakim vonjem in okusom – pristajanje v Sydneyu, najlepšem in največjem mestu Avstralije.

Trženje po avstralsko – Garden bar v Kurandi, mestecu s sedem tisoč prebivalci, ob robu znamenitega Rain Foresta (deževnega pragozda). Sivobradi možak z lastnim glasom in pojavo prepričuje, da je prav njegova gostilna zelo poceni in sploh »naj«.

Novo s tradicijo: najvišja zgradba južne hemisfere je MLC-Centre, 56-nadstropna stolpnica v Sydneyu (v konkurenčnem

Melbournu že gradijo za nekaj nadstropij višjo). Ob njej klasična stavba iz pionirskih časov bele poselitve nove celine konec 18. stoletja. Stoji v Leuri, mestu sredi Blue Mountains (plava gora), ki je drugi najstarejši nacionalni park na svetu.

Aborigini (temnejši in manj oblečeni od stoječega gospoda levo), prvotni prebivalci Avstralije, so danes samo še turistična atrakcija ali skupek socialnih problemov – visoka cena nasilja zahodne kulture, materialno močnejše bele civilizacije.

V tropskem delu dežele je vse leto prevroče (zdaj je jesen, povprečna dnevna temperatura pa 28 stopinj), da bi se v službo podajali v nam znanih oblekah in kravatah. Oprava, kot jo vidite pri prijaznem vozniku avtobusa Wayneu, je uradna in vsakdanja.

Pravzaprav ne bi bilo potrebno na dolgo in široko razpredati o vzrokih za popotovanje na nam najbolj oddaljen kos zemlje (ob Novi Zelandiji) v začetku četrtega meseca, saj se je v mnogih občinah na široko razpravljalo, zakaj toliko podoračev, maserjev, zdravnikov, tehničnih vodij in podobnih na 44. svetovnem prvenstvu v zvezni državi Victoria. Tekmovali so tisti, ki znajo orati, pišemo in poročamo pa, denimo, novinarji.

Vtisi? Najbližja mi je misel, da je Avstralija novi svet s tradicijo. Ne gre namreč pozabiti, da so bili tod že tisočletja pred belci Aborigini, praprebivalci, za katere je kar nekaj teorij, kdaj in od kod so prišli – nobena pa ni čisto zanesljiva. Vsekakor so danes potisnjeni na rob avstralske družbe, čeprav so se belci naselili šele pred dobrimi dvesto leti. Pa še to velja le za jugovzhodni del dežele, medtem ko je recimo na tropskem severu zahodna civilizacija šele dobrih sto let.

Ubogih pari – Evropejcu, posebno še, če prihaja iz majčkene Slovenije, je najprej težko premagati časovni preskok (Avstralski so 8 ur pred nami – vsaj v najgosteje poseljenem delu), nato pa doumeti, da je to vendarle drugi svet, v katerem so razsežja povsem netipična. Čudno? Nikakor:

površina podalpske dežele je na primer nekaj več kot 20 tisoč kvadratnih kilometrov, oni tam čez pa imajo za 7,7 milijona kvadratnih kilometrov zemljal. In ob tem je razlika v številu prebivalcev prav neznatna: dva milijona proti sedemnajstim. V Avstraliji je torej še veliko prostora, a so za stalno naselitev drugi problemi. Čedalje večja

brezposlenost namreč oblastem (trenutno so »zgoraj« konzervativci) narekuje restriktivno populacijsko politiko, zato letno spustijo v državo okrog 100 tisoč novih Avstralcev, ki morajo pred tem skozi gosta sita in rešeta. Mnogi med anglo-

saksonskimi, torej najbolj »pravimi« Avstralski so se pridružili, da je vladna naredila ogromno napako, ker je spustila v deželo tudi Azijce. Ti so v zadnjih letih ob Novozelancih (ali kiwiji, kot jim popularno rečejo) najbolj množični imigranti, ki v nekaj generacijah utegnejo prevladati. Njihove družine imajo nasprotju z evropskimi, ki imajo največ du-

S TRADICIJO

Sreča, da je sestavljalec programa, gospod Janko Štebej iz Kompassa (poznate ga po tem, da je pred leti, ko je še služboval pri Sydney Waters, v imenu svoje firme kupil znamenito ladjo Prince of Venice, ki še vedno veselo povezuje našo obalo z italijanskim množičnoturističnim »biserom« Benetkami), tako izkušeni avstralec – v dveh tednih smo uspeli spoznati tako tropski del dežele kot obe velemesti (Sydney in Melbourne), ob tem pa še dva dni opazovati spretno traktoriste na njivah univerze Deakin v Geelongu, 80 kilometrov južno od Melbournea.

potroka, praviloma pet ali več potomcev. Sportni zanesenjaki se boste zlahka spomnili, da je Avstralija zastavonoša južne hemisfere, kar zadeva prirejanje naj-

olimpijski štadijon v Sydneyu naj bi bila tudi, da bodo praktično vsi dogodki na enem mestu.

So pa Avstralski potomci Angležev (prvi naseljenci ob koncu 18. stoletja so bili kaznjenci), pred britansko krono jih zastopa generalni guverner. Zato so v bistvu posebnosti z lastno (otoško) tradicijo. Še vedno se vozijo po levi, v večini gostiln, kjer strežejo hrano, alkohol ne točijo, pač pa si ga moraš (če seveda imaš tovrstne potrebe) prinesiti s sabo iz trgovine. Zbirajo se v značilnih angleških (avstralskih) pubih, kjer napeti zrejo v TV-ekrane in zamaknjeni stavlajo na kupe dolarjev (eden njihov je vreden okrog 120 tolarjev) na najhitrejšega konja ali psa.

Prva generacija Slovencev v tej daljni deželi prve domovine ne bo nikoli pozabila. Prav

nasprotno pa velja za drugo in tretjo, ki večinoma govori angleško in se opredeljuje za Avstralce. Tudi zato uradno število Slovencev hitro pada, čeprav nekateri ugotavljajo, da jih je še vedno približno 25 tisoč. A prav dolgo jih gotovo ne bo, saj skoraj ni takih, kot je na primer 19-letna Kristina Cestnik iz Hallama v bližini Melbournea. Študentka umetnostne akademije, rojena v Avstraliji, namreč pravi nekako takole: »Čutim, da moram živeti v Sloveniji. V Avstraliji imam sicer dom, a moja domovina je tam čez. Zato bom po študiju zagotovo živela v domovini.«

Voznje z avtobusi so v prostrani deželi seveda dolge, ne pa tudi dolgočasne. Lahko vas na primer presenetijo in vas kar v vozilu obiščejo z domorodcem v naročju – z mladim kengurujem ...

Razglednica središča Sydneya, naslednjega olimpijskega mesta. Moža v ospredju boste spoznali vsi, ki se zanimate za slovensko parlamentarno življenje.

Milena Bubnič, rojakinja iz Ilirske Bistrice, že tri desetletja na planoti Mareeba v tropskem delu Avstralije. Zanimivost za našega kmeta: njena farma meri 250 hektarjev, od tega je dve tretjini zasadila s sladkornim trsom. Prvi mož, Slovenec, se je smrtno ponesrečil pri delu na farmi, zdaj živi z Avstralcem Haroldom. Za obisk rojakov je pripravila osvežilni napitek iz manga.

besedilo in fotografije: BOJAN PEČEK

domembnejših svetovnih športnih prirediteljev tako imajo v glavnem mestu vezne države Victorie, Melbourne, enega štirih največjih teniških turnirjev za Grand Slam, pravtako v tem mestu je dirka formule 1, leta 1956 pa so že priredili poletne olimpijske igre. Melbournev večni konkurent Sydney, sicer prestolnica novega južnega Walesa in največje avstralsko mesto, ki ga mnogi uvrščajo med tri najlepša mesta na svetu, bo tudi kmalu olimpijski, natančneje leta 2000. Avstralski naj bi za ta velespektakel porabili okrog 6 milijonov dolarjev, v predelu Homebush pa že gradijo nov

Za razvajenega Prekmurca je avstralska gostilna problem zase: v enih dobiš hrano in pijačo ne, v drugih dobiš pijačo, če si naročiš tudi hrano (glej fotografijo). Seveda v obeh primerih mislim na tiste »prave« napitke ...

Podzemni
hodnikJe Ignac
Mertük na
poti do
odkritja?

med gradom, kapelo in naseljem?

Resničnost ali bujna domišljija?

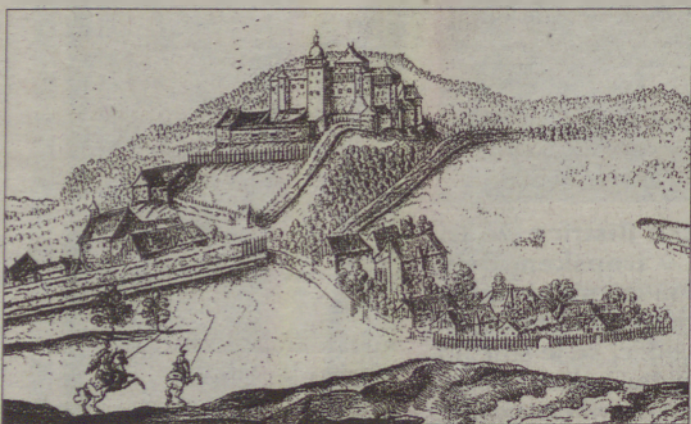
Zametki lendavskega gradu – grajska utrdba – segajo v 12. stoletje. Večje poslopje pa je vsekakor stalo že 1242. leta, a so ga pozneje vojske uničile. Konec 13. stoletja je dala grad ponovno pozidati plemiška rodbina Hahold, ki se je pozneje preimenovala v Banffyje.

Grad je 1480. leta obiskal celo kralj Matija Korvin, štiri leta prej pa je tam prespala njegova zaročenka – neapeljska princesa Beatrice. Ob koncu 16. stoletja so Lendavo ogrožali Turki. Grad in vojaška utrdba na hribu Sv. trojice sta bili točki, ki so ju hoteli zasesti. 1587. so branitelji ubranili grajsko poslopje, Turki pa so utonili v lendavskem močvirnatem svetu. Po letu 1644 je prešel grad za nekaj časa v last rodbine Nadasy, nato pa so ga dobili Eszterhazyji in ga 1712. leta obnovili v obliki črke L. Leta 1728 je dala družina Gludovacz zgraditi kapelo na hribu Sv. trojice in jo dala posvetiti Sv. trojici (Oče, Sin in Sveti duh).

Koristno se mi je zdelo zapisati tale kratek in zato nepopoln zgodovinski sprehod, da boste lažje dojel trditev, da Lendava ni od muh, kajti obljudena je bila že zelo zgodaj. V svoji zgodovini je imela vzpone in padce. V določenem obdobju je veljala celo za bogato mesto. Nekoč se bogastvo seveda ni merilo po avtomobilih, ampak po zlatu. In to je moralo biti tudi v Lendavi. Morda ga je še celo zdaj kaj kje v podzemeljskem hodniku, ki naj bi vodil od gradu do kapele in dalje proti sedanjemu naselju Lendavske Gorice. So namreč ljudje, ki pripovedujejo skorajda neverjetne reči.

Eden takih domačih »zgodovinarjev« je 67-letni Ignac Mertük iz Lendavskih Goric 414. Ne le da je prepričan, da je nekoč vodil pod gradom in kapelico podzemeljski hodnik ali rov, ampak celo domneva, da je bil eden od vhodov oziroma izhodov celo v njegovi kleti. Skupaj smo se podali pogledat »resnici v oči«.

Vrata v klet ob vnožju vzhodnega pobočja, na vrhu katerega je kapelica, so bila priprta. Vstopili smo v klet, ki meri v dolžino 24 in v širino 16 metrov, je obokana, navišja točka pa je 8 metrov od tal. V vročih poletnih dneh je v kleti seveda prijetno hladno, ob našem obisku, ko nam je zima še kazala zobe, pa je bilo v njej topleje kot zunaj. Klet je bila pospravljena in – prazna. No, en sod je bil v njej, a kaj, ko je bil – prazen. Ignac nam je pripovedoval, da je bila klet nekoč polna sodov, v njej pa je bila tudi lesena stiskalnica z devet metrov dolgim »prešpanom«. Odkar sam ne obdeluje več vinograda, je klet opustela.

Risba nekdanjega grajskega poslopja na pobočju nad Lendavo.

Ignac Mertük iz Lendavskih Goric je v svoji več stoletij stari kleti odkril podzemeljski hodnik, ki morda vodi do kapelice in gradu.

»Kaj pa je tole?« je spraševal eden od obiskovalcev.

»Saj vidiš, par metrov dolg in prav toliko širok in visok podzemeljski hodnik, ki je vodil do kapele Sv. trojice in dalje proti gradu oziroma od gradu do kapele in sem,« je povedal Ignac. Ta nam je potem tudi razkril, da je hodnik odkril, ko je kopal v kleti, da bi morda odkril – zlato.

Pa smo tam! Ignac, rojen Lendavčan oziroma Lendavskogoričan, po domače Goričanec, je prepričan, da nekdanja bogata lendavska grajska gospoda ni zapravila vseh dragocenih reči, tudi Turki niso odnesli zlatih zakladov, zato so najbrž neke skrivne. Morda kje v podzemeljskem hodniku, morda celo kje blizu njegove kleti, morda celo tik za zidom, s katerim je prezidan podzemeljski hodnik? Ko bil bil mlajši, bolj zdrav, bi še in še kopal in morda tudi kaj našel. K temu ga priganja tudi svetopisemski rek: Kdor išče, ta najde ..., temu se bo odprlo! Ker pa mu življenjske moči pešajo, najbrž sam ne bo več kopal, razbijal zidu ..., ampak bo morda to kdaj storil kdo drug. Morda celo kateri od bralcev, ki smo ga navdušili za iskanje zaklada.

Pa Ignac, ki je bil svojčas srečno poročen, imel družino, zdaj pa že nekaj let živi sam? Denarja mu ne manjka ravno, obiskovalcev tudi ne, saj ima domačo žganjarno, zato marsikdo rad zavije k njemu na požirek kačje slane. Življenje mu bo še naprej teklo tudi ob pletenju košar iz šibja, kartanju ... In kramljanju. In spet bo pogovor velikokrat nanesel na domnevni podzemeljski hodnik, v katerem se morda kje svetlika zaklad. Kdo bi vedel? Zagotovo pa je tak hodnik bil. Na to kaže tudi vdolbina na črti Ignačeva klet-Sv. trojica-grad. Ne verjamete? Tudi mi smo bili nejeverni Tomaži, dokler se nismo prepričali na kraju samem. V večje veselje bi nam seveda bilo, ko bi odkrili zaklad. Za to pa je potrebno veliko veliko več časa, kot smo ga porabili za paberkanje z Mertükovim Nacijem, kakor mu pravijo znanci.

ŠTEFAN L. SOBOČAN

Odkrit »tajni dosje« pogajanj med

Kaj če pogodili

Sliši se skoraj neverjetno, toda bilo je čisto zares, in to v začetku 60. let, ko je prišlo do ukinjanja manjših občin, kakršna je bila tedaj v Črenšovcih, kamor so spadale tudi Gornja, Srednja in Dolnja Bistrica (danes je spet tako). Ko so Bistričani zvedeli, da jih nameravajo priključiti k novi, večji občini s sedežem v Beltincih, so prišli na idejo, da bi se jim bolj splačalo vključiti v Občino Ljutomer.

Povod za takšno razmišljanje pa ni bil samo zaradi koristi, ampak so bili Bistričani v tistih časih tudi precej povezani s prleško prestolnico. Tja so hodili po nakupih, ker jim je bilo (in je še) to pač najbližje mesto, pa tudi k zdravniku, v lekarno, na železniško postajo in po drugih opravkih. Na pot so se morali podati seveda peš ali s kolesom, ker tedaj avtobusi še niso vozili, avtomobili pa so bili zelo zelo redki. Najkrajša smer je vodila z

Morda bi bil Ludvik
Bratusa tudi bistriški
župan

?

brodom čez Muro med Gornjo Bistrico in Moto, od tam pa skozi Cven do Ljutomera. Bila je dolga okrog pet kilometrov. Tudi do Beltincev je približno tako daleč, vendar takrat tam še ni bilo nič takega, kar bi privabljalo Bistričane.

In izračun, ki smo ga omenili? Najbližji most čez reko Muro je bil takrat zanje v Dokležovju – vsekakor predeleč, da bi se čezenj vozili s kravjimi ali konjskimi vpregami na desni breg Mure, kjer so imeli mnogi vinograde, njive ali gozdove (tudi danes je tako), kadar se to ni dalo z brodom zaradi poplav. Zaslutili so torej možnost, da bi s pomočjo Občine Ljutomer, če bi se vključili vanjo, zgradili nov most čez Muro.

In nekega dne so se odpeljali tja na »tajna« pogajanja, ki bi ostala še dalje skrivnost, če nam jih te dni ne bi razkril eden bistriških »pogajalcev«, 74-letni Štefan Žizek iz Gornje Bistrice.

»Vsega se niti natančno ne spomnim. Vem pa, da nas je bilo v delegaciji osem. V Ljutomer smo

Feri piše

ed Bistričani in Občino Ljutomer

bi se

za most?

se peljali z unimogom, vodil pa nas je takratni predsednik Občine Črenšovci Jožef Franc. Obisk smo prej napovedali. Sprejel nas je gospod Podlesek, Prekmurec po rodu, ki je bil tedaj, če se ne motim, predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva v Občini Ljutomer. Prijazno

Eden od bistriških pogajalcev za priključitev k Občini Ljutomer Štefan Žižek je zadovoljen tudi s tem mostom čez Muro. (Foto: J. G.)

nas je sprejel in dejal, da je že slišal, češ da se nameravamo priključiti njihovi občini. To se mu je zdela zanimiva pobuda, želel pa je podrobneje pojasnilo. Mi smo imeli seveda dokaj jasno stališče: želeli smo zagotovilo, da bo Občina Ljutomer poskrbela za zgraditev mostu čez Muro med Moto in Gornjo Bistrico, če se ji priključimo. Razšli pa smo se brez dogovora, ker gospod Podlesek za kaj takega najbrž niti ni imel pooblastila. In tako so nas potem enostavno vključili v Občino Beltinci.

Le kaj bi bilo danes, če bi »tajna« pogajanja takrat rodila sadove? Kdo ve, mogoče bi bila še sedaj na Bistricah kakšna izpostava ljutomerske občine in bil Ludvik Bratuša tudi bistriški župan, Bistričani pa bi bili poseben most med Prlekijo in Prekmurjem? No, most čez reko Muro pa je bil leta 1976 vseeno zgrajen, in to med Razkrižjem in Srednjo Bistrico. Resnici na ljubo je potrebno zapisati, da ima zanj precej zaslug tudi Občina Ljutomer, še posebno njen nekdanji funkcionar Rado Pušenjak. Naš sogovornik se spominja, da so se Bistričani nekajkrat vozili na »pogajanja« tudi k njemu. Le mosta čez stari rokav Mure niso zgradili, ker naj bi šel ta denar za vinsko cesto v ljutomerski občini. JOŽE GRAJ

sto na uro!

Kot smo neuradno zvedeli, je pisatelj Feri Lainšček te dni dokončal roman, ki je med boljše poučenimi vzbudil precej zanimanja in radovednosti. Kljub avtorjevemu prizadevanjem, da bi vse skupaj še ostalo skrivnost, smo uspeli izvedeti nekaj podrobnosti. Menda je naslov romana Skarabej in Vestalka. Pisal je leto dni in še malce dlje, gre pa v bistvu za dva romana v enem, za neke vrste roman dvojček. Zgodba se prepleta med sedanjostjo in pradedavnino, ima pa precej elementov znanstvene fantastike, ki pa vendarle temelji na najnovejših znanstvenih dognanjih. Med drugim se zgodba prepleta okrog posebnega mikročipa, ki ga znanstveniki imenujejo plenilec duše, o katerem smo v javnosti nekaj malega sicer že slišali, je pa vse skupaj še v megli. Drugi del romana se dogaja v času priseljevanja Keltoev ... Vse kaže, da bo roman izšel že letos jeseni. Priprave na predstavitev romana potekajo v absolutno konspirativnem duhu, ki ga niti avtor niti založba ne želita porušiti. Mi prav tako ne.

NENAVADNA SELITEV KAMNA IZ RIMSKE GOMILE

Streljaj od Vidma ob Ščavnici, nad Kocbekovo oljarno v Jamni, se razprostira goščava in gori so skrivnostne Ograjke. To ledinsko ime skriva v sebi dogodke daljne preteklosti. Ondotno prebivalstvo pripoveduje različne verzije prastarega ustnega izročila.

Eni pravijo, da se je tam pogreznil grad, drugi vedo povedati, da je tam stal avarski tabor, na katerega še danes spominjajo vidni okopi. Na območju bližnjih Terbegovec so našli v prejšnjem stoletju konjska kopita in ostanke opreme. In tukaj so rimske gomile in o nenavadni usodi ene pripoveduje ta zapis.

V ZEMLJI SO NAJDENI DOKAZI

Skozi Ograjke je vodila nekoč davno rimska cesta. Povezovala je Ptuj, Radgono in se verjetno vila gor proti nekdanjemu rimskemu mestu, ki je stalo na območju sedanje avstrijske Lipnice. V Jamni in Terbegovcih je še danes mogoče videti ostanke te davne poti. O tem nam je pripovedoval Jože Čuš iz Ženika in nekaj je dodal Anton Kocbek, ki ima v Jamni oljarno.

Na tem območju je šest gomil iz opisanega obdobja. V prejšnjem stoletju je enega teh grobov dal razkopati takratni ljutomerski župnik Slekovec. Bil je velik ljubitelj starožitnosti in je vedel, da zemlja dokazuje hrani. Izkopana je bila grobnica, narejena iz oseškega školjčnega kamna. V njej je bila žara s pepelom, ogrlico in okrasno iglo. Nakit

nakazuje, da je bilo tukaj poslednje Rimljankino počivališče. Najdbo hrani graški muzej.

RAZDEJALI GROBNICO

Domačinom se posveti, da je kamenje, iz katerega je bila narejena notranjost visoke gomile, lahko primeren gradbeni material za njihove hiše, hleve, kleti ...

Zaprežejo konje in s kmečkimi vozovi razvozijo težak tovor. Neki kmet iz Kraljevec naloži na voz najtežji kamen (dolg okoli dva in širok meter) in ga pelje proti Svetemu Juriju. Zgodi se, da eno od koles omaga, sesuje se pod teža bremena in poslednji kamen iz Rimljankinega groba za dolgo obleži pred Kocmutovo domačijo sredi Svetega Jurija.

Kocmutova hiša je bila zgrajena leta 1818 in je spomeniško zaščitena. Zdaj je prazna in jo lastniki,

SKRIVNOSTNE

OGRAJKE

arhitekti Kocmuti, uporabljajo za oddih. Kamen, ki se je nekoč nenaročeno znašel pred njihovo hišo, je bil dolgo kot klop ob mizi na prostem.

Anton Kocbek iz Jamne nam je povedal, da so za njegovo oljarno ostanke rimske ceste in tam so rimske gomile. Fotografije: J. Zauneker

Spomeniško zaščitena hiša Kocmutovih pri Vidmu ob Ščavnici, ob kateri leži kamen iz Rimljankinega groba. Puščica kaže njegovo lego. Foto: F. S.

KAMEN VRNEJO NA KRAJ NAJDDBE

Pred nekaj leti se je za kamen začela zanimati sedanja lastnica zemljišča, kjer je bila pred mnogimi desetletji razkopana rimska gomila. Ta del nekdanje grobnice ji uspe prepeljati na njegovo prejšnje mesto. In zdaj pride zadeva na sodišče.

Kocmutovi so zahtevali kamen nazaj. Eni so trdili eno, drugi so se pridušali drugače. Sodniki so se sklicevali na črke zakona.

KAMEN JE SPET SREDI VIDMA

Komu pripada in kam spada opisani kamen, bi bilo na prvi pogled enostavno odločiti, vendar ni bilo tako. Sodišče odloči v skladu z zakonom, da naj se kamen vrne nazaj pred Kocmutovo hišo v Vidmu, kjer je bil že nešteto let. Pred nekaj leti je bilo tako storjeno. Zdaj imajo sredi Vidma spet spomenik več.

Žal ta kamen leži nemarno, neugledno v travi, pred razpadajočo, a zaščiteno lepoticco ... Res je, da je kamen brez slehernega okrasja ali napisa, vendar ima zanimivo preteklost.

FRANČEK ŠTEFANEC

Bralci
Bralcem **pen-a**

Krstili smo MERCEDES 600

Ondan smo se srečali prijatelji Stanka Gjergjeka iz Bodonec, po domače Goubara, da proslavimo velik dan: krščenje največjega mercedesa v Pomurju! Dogodek je bil pomemben, bralcem pa se opravičujemo za malo slabše fotografije, ker nobeden od nas sodelujočih pač ni profesionalni fotograf. Upamo pa, da boste iz pričujočih slik vseeno lahko ugotovili, kako lepo smo se imeli.

Pred začetkom uradne ceremonije krščenja mercedesa želi boter Ferenc prepričati, da lastnik Goubar ne vrže v avtomobil kozarec viskija.

Lastnik mercedesa je zaplesal s črnolasko. Bolje v objemu črnolasko, kot da se znajde v črni kroniki.

Na koncu zaželejo boter Ferenc in brat Milan G. s kaplanom Janezom lastniku srečno in udobno vožnjo.

Generalka pred velikim dejanjem se je začela že januarja v vinotoku Sever. Gorička trojka mednarodnih voznikovspedicije: Lajči, Bendžo in Nemlehet se je dolgo in temeljito pripravljala na krščenje, kar je iz fotografije kar lepo razvidno.

Poslal: Branko Cipot, M. Sobota

(Če imate bralci Pena še kakšno fotografijo, nam jo pošljite. Z veseljem jo bomo objavili!)

Vida se je nestrpno ozirala na uro. Kazalca se pomikata počasi, kot bi se zarotila proti njej. Ravno še kavo si lahko skuha, jo naglo popije in potem gresta na pot. Tisočkrat je vse preudarila in resnico vedno odpravila, čeprav je vedela, da je ta dan neizbežen. Ta pisana pravica je ležala nad njeno zavestjo in jo počasi razžirala. Tudi logične stvari se lahko zadero v človeka. In ta korak je danes povsem realen, logičen.

»Mihec, pridi no!« je poklicala v sobo in bolščala v skodelico, iz katere se je vedrasto kadila topla sopara.

»Že grem, mami. Samo še Žabjega kralja bi rad slišal do konca.«

»Tako, zdaj pa pridi, da te še pogledam. Ovratnik bova popravila. Še počesati se morava,« ga je nagovarjala in ga nežno pogladila po svetlih laseh. Otrokove velike rjave oči, obkrožene z gostimi temnimi trepalnicami, so se uprle vanjo, usta so se nakremžila in tiho je vprašal:

»Mami, a res moram iti?«

Nekje se je spet zadrhl in zasklel, a z narejenim nasmeškom ga je prekrila, rekoč:

»Obljubila sva. Saj, saj ti bo lepo. Boš videl.«

Stara bela katrica je potrpežljivo čakala pred blokom. Skoraj smešna je bila med vrsto novejših avtomobilov njej znanih in neznanih znamk. Zunaj je Vida še enkrat preletelela drobno postavico, oblečeno v rdeč pulover, izpod katerega je pod

In tedaj ujame ta proseči pogled. Iskrice, še prej prižgane v očeh, so zbledele.

»Čakal te bom, mami.«

»No, fant, najprej bova sedla.«

Plaho je stopal po svetlečih se keramičnih ploščicah in se stisnil v kot v jedilnem kotičku.

Oče je zlezl na klop, čisto k njemu, in ljubeznivo dejal:

»Zdaj, ki so prvošolček, je teže kot v vrtcu.«

»Ni, očka. Znam že brati in pisati.«

»A res? No, saj si že velik, moraš znati.«

»Hočeš videti?«

»Seveda, pozneje. Zdaj boš kakšen sok. Ja, narezek imava tudi.«

»Očka, ne bi. Nisem lačen.«

»Dobro, saj boš. Znaš igrati šah?«

»Samo figure poznam. Mami mi je pokazala. Igrava pa človek ne jezi se in domino.«

»Šahirati te bom jaz naučil. Ni težko, verjameš?«

»Mhm,« je prikimal.

Nenadoma zaškrta ključ. Otrok se ozre proti vratom. Mlada ženska se prijazno smehlja in odloži mrežo na delovno mizo.

Otrok strmi vanjo in molči.

»Že si doma?« jo brezbarvno vpraša mož, a vendar zveni kot rahel očitek. Nekdo tretji je vdrl v njun svet, ko se je komaj porajal.

»Prinesla sem pecivo!« je odvrnila, se sklonila, da

KAROLINA KOLMANIČ PRVI OBISK

bradico nagajivo štrlel snežno bel ovratnik. Kavbojke je potegnila čez oguljene modre čevlje in se prepričala, ali so vezalke dovolj trdno zvezane.

»Ja, pravi fant si! Urejen! Greva!«

Mihec se je skobacal na zadnji sedež, in ko si je avto precej hrupno utiral pot skozi mesto, je zopet vprašal:

»Mami, a me boš dolgo pustila tam?«

»Ne, kakšni dve uri! Tako boš rekel, kajne?«

»Ah, dve uri? To je veliko ... kot imamo slovenščino in še matematiko.«

»Ne, sinko! Boš videl, to je drugače. Hitro mine.«

»Dobro, mami!«

»Gotovo ti bodo kaj ponudili. Lepo jej in pij. Ne pozabi se zahvaliti.«

»Tu sva, sinko! Izstopiva! Peljala te bom do vrat.«

»A boš tudi pozvonila?«

»Bom.«

»In počakala, da se vrata odpro?«

»Da, sin!« ga je spodbudno pogledala, medtem ko je palec drhte pritiskal na gumb. Srce je razbijalo in v sencih je plalo.

Vrata se odpro. Visoka moška postava se pojavi med vrati. Modre oči zasijejo z nekim posebnim žarom. Ustnice pod brki se razlezejo v nasme:

»Pridi, sin! Čakam te.«

Otrok malce omahuje, nato se zazre kvišku in kot bi se utrnil spomin na tiste davne lepe dni, sproži svoje dlani.

Močne roke ga nežno in varno dvignejo.

»Pridem čez kakšni dve uri. Nakupovat grem,« se nerodno izgovarja, ko ugotovi, da je ta trenutek odveč.

so se ji gosti lasje razsuli čez obraz.

»Saj še narezka nisva pojedla,« jo je zopet zavrnil on.

»Lahko začnemo pri torti,« je odgovarjala in razstavljala na mizo sočne kose čokoladne in sadne torte.

Očka je spremljal vsako otrokovo kretnjo, kot bi se pred njim odvijal obred. Nekje iz podzavesti so vstajali drobni sledovi spominov, izmed katerih je ostal en sam svetel in neizbrisljiv. Sestra mu je položila v naročje sveženj, iz katerega je gledal rdečkast nabrekel obrazek, obkrožen s temnimi lasmi. Bog, kolikšna sreča! Solze je privabila v oči njemu, mlademu očku.

Otrok zasaja svoje drobne zobke v mehko rezino. Oči preskočijo od očeta, kdaj pa kdaj skrivaj na žensko, ki si daje opraviti pri štedilniku.

Zdaj pogled zaplava na steno, kjer se temni urni kazalci premikajo proti sedmi. Obložena miza, prijazna tujka, razmetane šahovske figure, uglajen očka ...

Vse je tu in vendar ... čaka.

Zvonec. Mihec poskoči in vzklikne:

»Mami!«

»Na svidenje prihodnji ponedeljek! Če hočeš, pridem jaz pote!« se oglasi očka.

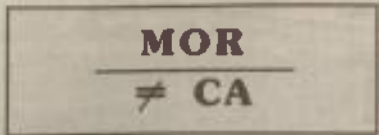
»Dobro, se bomo zmenili. Na svidenje!«

»Mami, veš, lepo je bilo ... Le zakaj te rži bilo zraven?«

In ta zakaj je obtičal nekje v zraku. Lebdel je med vsemi štirimi ... Samo odrasli so vedeli, da za enega med njimi ni prostora. Le Mihec, on, tega s svojo drobno otroško pametjo ni mogel dojeti.

Pozdravljeni, prijateljski!

Po dolgem času me je pot spet pripeljala do vas. Čeprav mi čas ne dopušča, ne morem kaj, da ne bi svoje dragocene ustvarjalnosti za trenutek posvetil tudi vam. Kot veste, **sem svetovnoznani sestavljalec rebusov za mladino, za začetnike in tiste, ki ne vedo reševati rebusov – spoštovani gospod Kelisfader.** Dobro, verjetno mislite, da ne spadate med tiste, ki ne vedo reševati rebusov in tako dalje. Zato naj vas takoj testiram: prosim, rešite rebus

Ha, ha, ha, takoj sem vedel, da nimate pojma! Rešitev je enostavna: **PODMORNICA!** Kako?! Poglejte: zgoraj je MOR, spodaj pa CA. Pred CA je prečrtani enačaj. Ta JE torej v bistvu pomeni NI. Torej: pod MOR ni CA. Vidite, kako enostavno! Da, da, zdaj boste že počasi rekli, da sem res pravi mojster. Toda to ni vse!

Oglejmo si novi rebus, za katerega sem dobil na tekmovanju na Kitajskem 30 km kitajskega zidu. Če ne verjamete, se lahko prepričate: še zdaj je tam in samo čaka, da ga pripeljem domov in ga postavim nekje na Kamenščaku ali kje pri Apačah. Morda pa ga postavim kje v Lendavskih gorah ali na tromejniku pri Kuzmi. Se bom že odločil. Ni pomembno. Pomembno je, da zdaj, spoštovani reševalčki, rešite, kot že rečeno, naslednji rebus:

Da, zdaj pa res vidim, da nimate pojma in se sploh sprašujem, le zakaj za vraga se mučim z vami in vam postavljam rebuse, ki so za vas, tako mimogrede rečeno, španska vas. Ampak ne bi bil svetovnoznani sestavljalec rebusov za začetnike in tako dalje, če se ne bi dobrohotno ukvarjal z absolutnimi brezvezniki, kar se rebusov tiče. Lepo vas prosim, pogledjte, kako enostavna je rešitev tega rebusa!

Veste, kaj je rešitev?! **ČETRTINA** vendar!!! In tega ne morete rešiti? Poglejmo, kaj vidimo, da ne bomo vlekli to siromaštvo v nedogled! Vidimo veliko črko **i**, v njej pa pol črke **o**. Poleg pa vidimo še domačo žival, za katero vsi veste, da se ji pravi **muca**. Pred muco sta dve vejici, kar v mednarodnem rebuzoznanstvu pomeni, da je treba za vsako vejico pojmu odvzeti po eno črko. Če torej mucu odvzamemo dve črki, ostane namesto besede MUCA samo CA. Jasno, ali vam ni jasno!? Zdaj sem že malo nestrpen, ker se odpravljam v Turčijo ali na Filipine in se mi zdi nenormalno, da se moram ukvarjati s tako nepomembnimi zadevami, kot je bralcem Pena reševati enostavne rebuse. Dobro, kje smo ostali? Da, pri mucah. No, vidite. Potem se vse skupaj še enkrat ponovi s tem, da so spredaj narisane tri mucce. Pred njimi pa spet dve vejici. Se pravi: MUCE, manj prvi dve črki in ostane CE! Zdaj pa končna rešitev: **polovi ca polovi ce. Mislim, da ni potrebno, da ste Einstein, da ugotovite, da je polovica polovice ČETRTINA.**

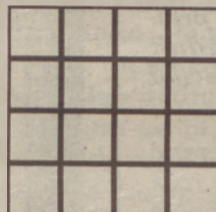
Mislim, da ste izgubljeni primer, zato grešno k enostavnejšim zadevam. Poigrajmo se z **magičnim kvadratom**. Seveda, zdaj spet nimate pojma, za kaj gre.

Dobro, kaj je magični kvadrat? Neki Plinij, mislim, da je bil Rimljan, vendar ga osebno nisem poznal, ga je sestavil iz petih črk, ki so bile razporejene tako, da si ga lahko prebral od leve proti desni ali od desne proti levi, od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor, ne da bi se ob tem spremenila beseda ali njen pomen. Ker vidim, da zadevo težko dojemate, bo najbolje, da si ga kar ogledamo:

S	A	T	O	R
A	R	E	P	O
T	E	N	E	T
O	P	E	R	A
R	O	T	A	S

Ste videli! Naj bereš besede v tem magičnem kvadratu gor ali dol, levo ali desno, vedno prebereš, da SATOR AREPO TENET OPERA ROTAS, kar naj bi v latinščini v prostem prevodu pomenilo, da *orač za plugom (ali na polju) z imenom Arepo vodi dela*. V zvezi s prevodom tega stavka oziroma besed v magičnem kvadratu je še kar nekaj variant in razlag, vendar se s tem ne bi ukvarjali. Raje predlagam, da preidemo na moj magični kvadrat, ki sem ga sestavil za mednarodni kongres sestavljalcev magičnih kvadratov s štirimi črkami, ki je bil ondan v Unterperukli v Avstriji (Untersteiermark). Kljub moji skromnosti moram povedati, da sem dobil zanj prvo nagrado in mi je predsednik strokovne žirije celo povedal, da skoraj ni mogel verjeti, da sem ga sestavil brez tuje pomoči. No, zdaj pa svinčnik v roke in ga rešite, če ga morete in znate:

Kalisfaderjev nagrajeni (ne nagrajni!) magični kvadrat s štirimi črkami:

1. Zgradba (prva črka se začne na š), ki učencem in dijakom ni ravno pri srcu, če slučajno niso ravno počitnice ali kakšen praznik.
2. Drobna živalca, ki leta po zraku, rada napada in pika kopalce pa tudi živino. Je večja od muhe in ji nekateri pravijo brencelj. Ob njenem piku se človek mimogrede udari po telesu. Kljub temu, da je moškega spola, sesa kri.
3. Znamka avtomobila, katerega na cesti skorajda ni več videti. Tudi žensko ime, vendar zelo redko.
4. Moško ime njega, ki je živel zelo lagodno, dokler mu ona ni dala jabolka, nakar so oba izgnali iz raja.

Tako, ljubčki, pa smo pri koncu. Vem, da je bilo težko, vendar – ne odnehajte. Bo že bolje!

Vaš spoštovani gospod Kelisfader, svetovno znani sestavljalec rebusov za pionirje, mladince in začetnike

Penigmatika za pionirje,

mladino in starejše začetnike

Od 30. aprila do 29. maja

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Odbobje pred vami vam ponuja uspešnost in zadovoljstvo, zato ga izkoristite. Kamorkoli se odpravljate, razmišljajte o vrnitvi. Bodite pripravljene na zanimivo ponudbo, katere ne sprejmite takoj niti je ne zavrnite. Pogajanje bo prineslo rešitev. Obvladovanje časa ni ravno vaša krepost, zato popuščate pri doslednosti.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Zadevo, na katero se pripravljate, izpeljite sredini meseca, vendar bodite previdni. Več taktosti ali celo prijaznosti do bližnjih ne bo škodilo. Okolje, kjer delate ali se učite, si naredite privlačnejše, pomagalo vam bo pri razmišljanju o pomembni odločitvi. Je problem res samo vaš in kje so vzroki?!

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Novico, naj bo dobra ali slaba, sprejmite takšno, kot je, nikakor pa si je ne razlagajte tako, da bi bilo vam v prid. Ob pogovoru premalo poslušate in preveč govorite, zato sogovornik dobiva, vi pa izgubljate. V ljubezni bi radi dobili več, kot dajete. Maj je primeren čas, da to popravite. Dogodek, ki se vam bo zdel nepomemben, se bo že kmalu pokazal v drugi luči.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Trenutno počutje je veliko bolj povezano z vašo prehrano kot s čim drugim. Več vitaminov in manj mastnega vam ne bo škodilo. Pozabili ste na obljubo, vendar je še čas, da napako popravite. Pošta v prvi dekadi bo prinesla dobre novice, pozneje manj dobre. Dober nakup boste opravili v družbi, zato poiščite svetovalca, vendar mora biti nasprotnega spola.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Sposobni ste boljših potez, kot ste jih storili v preteklosti. Morda boste v dvoboju z nekom prvo rundo izgubili, toda daleč je od tega, da bi vrgli puško v koruzo. Kmalu se bo pokazala nova priložnost, zato bodite pripravljene. V neki družbi bodo o vas lepo govorili, koristi pa od tega ne boste imeli. Kmalu možnost majhnega, nenadejanega zaslužka.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

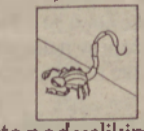
Ob pomembni odločitvi morate biti trši in odločnejši, kot ste bili doslej. Denarne težave in vse druge ne mečite v isti koš. Pozornost posvečate nekomu, ki si tega ne zasluži, in to na račun tistega, kateremu bi se morali več posvetiti. Preveč poslov prevzamete hkrati, zato niti enega ne končate tako, da bi bili zadovoljni. Malo več gibanja v naravi ne bi škodilo.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

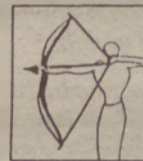
Od spominov se ne da živeti, zato več pozornosti posvetite prihodnosti. To, da ste včasih prevelike jeze, vam ne more koristiti. Opazujte se, kako reagirate ob dobrem in tudi v slabem. V veseli družbi bo pozornost obrnjena k vam, na koncu pa lahko iz tega nastane še kaj drugega. Prejeli boste darilo, ki ne bo povsem zastoj.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Trenutno ste pod velikim pritiskom in si ne najdete miru, so pa pred vami dnevi, ko se bo marsikaj razrešilo v vašo korist in boste lahko na življenje gledali veliko bolj optimistično kot gledate trenutno. Službene zadeve, če se le da, obravnavajte z moškim, z žensko pa vse drugo. Z nekom morate skleniti premirje. Novi znanci bodo imeli veliko domišljije.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Zavedajte se, da vaš partner ne more ves čas plesati, kot bi vi radi. Bodite previdni: na izletu ne bo nič, ko pa se vrnete, je možnost flirta na delovnem mestu, ki se pa lahko razvija dalje. Vaša ambicioznost in podjetnost bosta prišli do izraza v tretji dekadi. Ohranjajte in utrjujte stare zadeve, kajti trenutno razmerje planetov ni primerno, da bi začeli kaj novega.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Vzačetku prihodnjega tedna pridete pod vpliv venere, kar bo primeren čas, da ugodno rešite ljubezenske zadeve. V družinskem krogu neke stvari niso rešene. Če hočete, da bo neka akcija sredi meseca dobro opravljena, to popravite, tudi če boste morali malo skloniti glavo. Zaradi pomanjkanja časa zanemarjate stare prijatelje.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Skromnost je sicer lepa lastnost, toda če vas hvalijo, in to iskreno, sprejmite to z zadovoljstvom in ponosom, ne pa, kot da se ni nič zgodilo. Tudi pohvala je neke vrste darilo. Vaše počutje bo zelo nihalo. Ko boste v krizi, naredite načrt za pozneje. Kriza bo hitreje minila, pa še obrestovalo se vam bo. Hinavec ni nevaren. Primanjkuje vam vitaminov.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Veiko lepše bi vam bilo življenje, če bi se malo manj pripravljali takrat, ko to sploh ni potrebno in je brez koristi. Krizne razmere se umirjajo. Na cesti boste zvedeli zanimivo novico, v četrtek zvečer ne dvignite telefona. Druženje je lahko zanimivo, vendar preverite ustreznost neke družbe. Preveč energije potrebujete za neko zadevo, za katero boste kmalu ugotovili, da je nepomembna.

Pen je, kratko rečeno, Vestnikova mesečna priloga in ima tudi sicer zvezo z naravnim mesečnim ciklusom. Ustanovljen je bil, da bi, v skladu z imenom in asociacijami, učinkoval kot časopisni pen (tinal) in penetrantni (prodralci) na tla in fotografiji, kakor se za tabloid spodobi.

Izdaja ga Podjetje za informiranje. Odgovorni urednik matičnega časopisa je Janko Votek, uredniki Pena so Bojan Peček, Jože Rituper in Irma Benko. Oblikuje ga Endre Gontar, za fotografije skrbita Nataša Juhnov in Jure Zauneker, lektorira Nevenka Emri. Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovač. Za Pen ni posebne naročnine!

ZVEZDNI

Po vzoru skupine Backstreet Boys se je tudi pri nas našlo pet postavnih fantov, ki nameravajo osvajati mlada srca. Nadeli so si ime 5 4 L. O. V. E., v prevodu pet za ljubezen, in že po imenu sodeč lahko sklepamo, da bodo njihove pesmi dobesedno prežete z ljubeznijo in vsem, kar spada zraven. Do sedaj so posneli dve pesmi: Ti ne veš in Snežni planet. Johnny, Damjan, Dragan, Tomaž in Jani jih do poletja obljublajo še več.

Zadnji križarski pohod je naslov novega albuma Pera Lovšina, na katerem je mogoče najti deset rockovskih skladb, kakršnih smo pri njem vajeni. Nič pretresljivo novega, vendar pa še vedno zelo neposredno, da ne rečemo tudi malce nesramno. Skratka, lovšinovsko. Kljub naslovu pa ta izdelek prav gotovo ni zadnji, če že naj je to zadnji križarski, in se bo Pero še naprej odpravljal na glasbene pohode.

Skakafci & Vlado Kreslin & Alenka Pinterič oziroma na kratko Faust TV je pravzaprav rock and roll opera, ki je nastala v koprodukciji opere in baleta SNG Maribor in SLG Celje. Kljub znani zasedbi opera še ni osvojila večine gledalcev, zato pa vsi upajo, da bo osvojila vsaj poslušalce. Opero lahko poslušate namreč tudi doma, če boste kupili CD-ploščo. No in potem morate imeti še eno uro časa, toliko namreč Faust TV traja.

Ob meni zaspí, Braco Koren. Gre za kompaktno ploščo s petnajstimi skladbami, ki so nekakšno zrcalo Bracovega dela vse od njegovih začetkov pa do danes. Pravzaprav boste na plošči našli kar nekaj priredb oziroma poslovenjenih tujih skladb.

Ljubitelji skupine Orlek se bodo lahko veselili ob njihovem najnovejšem albumu. Večino posnetkov za ta izdelek so uporabili iz oddaje Izštekani, ki jo na Radiu Študent vodi Jure Longyka. Orleki so še vedno zelo raznoliki, a kljub temu imajo vsi razpoznavni stil. Na plošči boste našli prav vse od južnega balkanskega melosa do Radetzkyjeve koračnice Johanna Straussa. Tako so Orleki skupina, ki brez zadržkov lahko nastopa na vsaki veselici kot tudi v alternativnih klubih.

Še več rock and rolla nam obeta novoustanovljena skupina, ki sliši na ime Rhythm Thieves (tatovi ritmov). Žiga Jenko bo preizkušal svoje glasilke, Miha Kunčič in Jernej Kolenik bosta brenkala, Miha Razinger basiral, Tina Marinčič pa bo tolkla po bobnih. Če ne zaradi drugega, bo zanimivo pogledati eno redkih slovenskih bobnark.

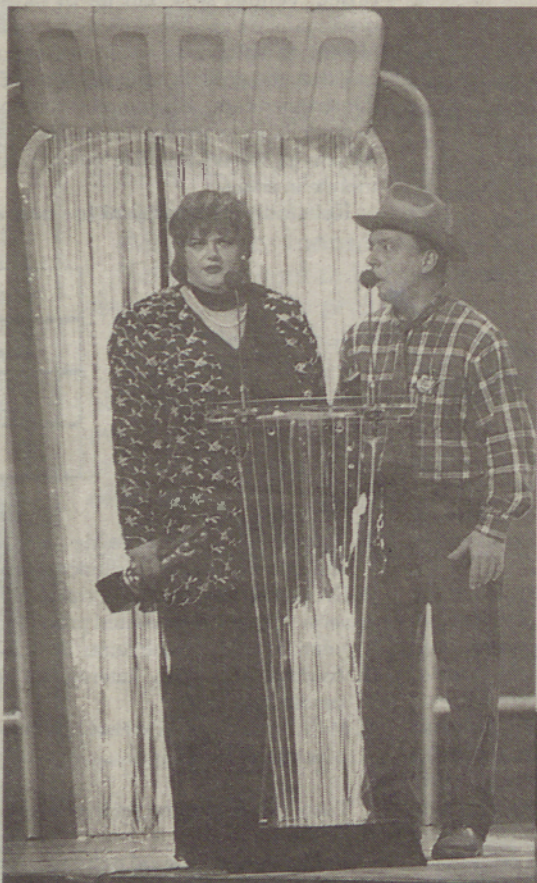
Pa še ena bosa, pravzaprav slečena. Če sanjate o tem, kakšna je Sendi gola, se vaše sanje sedaj lahko uresničijo. Stopiti morate le v sosednjo Hrvaško, tam pobrskati po seksi revijah in glej ga, zlomka, v njih boste našli Sendi v Evinem kostimu.

PRAH

Ljubljana v svetu

Laibach se je odpravil na svetovno turnejo, na kateri predstavlja svojo ploščo Jesus Christ superstar. Tako bodo obiskali in koncertirali po Ameriki, Kanadi, Rusiji, Belorusiji, Nemčiji, Avstriji, Poljski in na Madžarskem. Spoti prek luže so se vrnili tik pred podelitvijo viktorjev, tako da so viktorja za posebne dosežke lahko osebno sprejeli. Pravzaprav smo na odru lahko videli Janija Novaka, njihovega menedžerja, ki pa je ravno tako zaslužen za Laibachov uspeh kot člani skupine sami. Naj omenimo še to, da je Laibach najbolj delovna skupina v Sloveniji, pa ne samo zaradi dejstva, ker so izdali že kar sedemnajst albumov, temveč predvsem zato, ker jim je uspelo kot Slovincem na tujem glasbenem tržišču po Evropi in tudi zunaj evropskih meja. Turnejo bodo končali v Sloveniji 15. maja v Cankarjevem domu, kjer bodo imeli otvoritveni koncert ob evropskem mesecu kulture, na katerem bodo sodelovali z orkestrom Slovenske filharmonije in dirigentom Markom Letonjo.

Bili so v Cankarjevem domu in za gledalce v dvorani so bili veličastni in zabavni, sproščeni in domiselni v slogu dobre lahkotne zabave. In bili so zadovoljni, nasmejani obrazi in dolgi nosovi, kot je to že običajno, saj dobi viktorja za določeno kategorijo vedno samo eden. In ker eden ni nobeden, je ta kipec letos že sedmič po vrsti spravil v žep Sašo Hribar. Sedaj mu pa res nihče ne more očitati, da ga je dobil kar tako.

VIK TO RIJE

Nasmejana pa sta bila še dva, ki sta dobila, in to letos prvič upravičeno, viktorja popularnosti, kdo drug kot Adi Smolar in Mario Galunič. Slednji je imel opraviti z veliko konkurenco, v mislih imamo predvsem njegovo šefinjo Mišo Molko, ki ji je Mario že od nekdanj trn v peti. Miša namreč dvomi o Mariovih sposobnostih, zato je bilo njeno razočaranje, da je viktorja dobil on, še toliko večje. Še dobro, da so jo potolažili z viktorjem za televizijsko oddajo Res je, vendar pa to zanjo menda ni bilo dovolj, saj se je po prireditvi takoj umaknila. Zlobni jeziki pravijo, da je čakala pravzaprav na štiri kipece (za najbolj elegantno osebnost, najboljšega voditelja, največjo popularnost in najboljšo oddajo), a je dobila le enega. Tako je Mišina razočaranost zasenčila celo Stojana Auerja, ki je bil pravzaprav neke vrste žalostni junak, saj ga lansko leto, ko ga je dobil, na podelitev ni bilo, letos pa je spet odšel praznih rok.

Dovolj o razočaranjih, čeprav se bomo k njim še vrnili. Čas je za srečneže. Tako velja Tajda Lekše za najbolj elegantno, Bojan Krajnc za najboljšega voditelja, kar vsak terek dokazuje v oddaji Studio city, oddaja Pod klobukom za najboljšo otroško in mladinsko oddajo ter oddaja Povečava za najboljšo kulturno umetniško.

Na radijskih valovih se s Sašom Hribarjem ni spremenilo prav nič že sedem let. Najboljša radijska oddaja pa naj bi bila oddaja Izštekani na Radiu Študent, katere voditelj je Jure Longyka, brat znane tv-voditeljice Eve, sicer pa glasovno znan predvsem po reklamnih spotih, saj ga najdemo skorajda v vsaki reklami. Tudi njegovo razpoloženje je bilo dokaj kislo, povedal nam je, da zato, ker je viktorja dobil eno leto prepozno.

Seveda pa je največjega, pa ne po velikosti, ampak po teži podelitve, dobila Nataša Dolenc - viktorja za življenjsko delo. Nataša je prav zares

V I K T O R J I I N

Nasmejana pa sta bila še dva, ki sta dobila, in to letos prvič upravičeno, viktorja popularnosti, kdo drug kot Adi Smolar in Mario Galunič. Slednji je imel opraviti z veliko konkurenco, v mislih imamo predvsem njegovo šefinjo Mišo Molko, ki ji je Mario že od nekdanj trn v peti. Miša namreč dvomi o Mariovih sposobnostih, zato je bilo njeno razočaranje, da je viktorja dobil on, še toliko večje. Še dobro, da so jo potolažili z viktorjem za televizijsko oddajo Res je, vendar pa to zanjo menda ni bilo dovolj, saj se je po prireditvi takoj umaknila. Zlobni jeziki pravijo, da je čakala pravzaprav na štiri kipece (za najbolj elegantno osebnost, najboljšega voditelja, največjo popularnost in najboljšo oddajo), a je dobila le enega. Tako je Mišina razočaranost zasenčila celo Stojana Auerja, ki je bil pravzaprav neke vrste žalostni junak, saj ga lansko leto, ko ga je dobil, na podelitev ni bilo, letos pa je spet odšel praznih rok.

Dovolj o razočaranjih, čeprav se bomo k njim še vrnili. Čas je za srečneže. Tako velja Tajda Lekše za najbolj elegantno, Bojan Krajnc za najboljšega voditelja, kar vsak terek dokazuje v oddaji Studio city, oddaja Pod klobukom za najboljšo otroško in mladinsko oddajo ter oddaja Povečava za najboljšo kulturno umetniško

oseba, ki se je predala radiu in ostala zvesta temu mediju vse do letošnje upokojitve. Njena nagrada pa ni bila le simbolična, ampak tudi denarna - saj je prinesel viktor za življenjsko delo dobitniku letos prvič 5000 nemških mark, in tako je po tej plati postal pol tako cenjen kot Prešernov prstan. Vsekakor bi bilo lepo, če bi to nagrado Sašo Hribar podelil tudi v tako dostojni in lepi obleki, kot je bil njegov govor.

Še beseda dve o nastopajočih. Vse pohvale je treba podeliti voditeljskemu paru Blažki Müller in Branetu Završanu, kajti tako lepo in sproščeno izpeljane oddaje doslej še ni bilo in vprašanje je, ali še bo razen če bi se za njihju odločili tudi v prihodnje.

Vso zadevo pa so popestrili tudi zelo eksotični dueti, na primer New Swing kvartet in skupina Skunk funk ter Demolition grup in Helena Blagne, ki so predstavili odlično pesem Dež. Helena je ob koncu pesmi spustila tudi solzo, ki pa je bila le preveč »pocukrana« in je v dvorani to požela tudi očitno posmehovanje.

Pa tudi zgražali so se zaradi »pira in pičk«, čeprav iz ust priljubljenih skupine Leteči potepuhi, tako besedilo ni imelo kaj iskati na tej prireditvi. Oddajo je sklenil orkester policije in nemara je bilo zato na zabavi, ki je sledila, še živahneje kot sicer, ker so vsi vedeli, da lahko pijejo, saj bili vsi policisti na odru.

Konec se je zavlekel v zgodnje jutranje ure in srečali smo lahko tudi Jonasa Z., shušjanega, da rečemo prestrađanega, bledega, skratka videti je bil kot »ta lučni retuš«. Povedal nam je, da ga njegova izvoljenka tako sekira, da ga je kar pobralo, a iz ozadja je bilo slišati govorice, da je maloprejš prišel z enotedenskega sedenja zaradi posedovanja mamil.

Dovolj bo, več o tem naslednje leto.

Anna-Marie: pasla sem krave

Danes 25-letna Nizozemka je odraščala na vasi s tristo-prebivalci. Kot otrok je pasla krave in opravljala druge stvari na domači kmetiji. S trinajstimi leti je govorila, da bo nekoč odšla Ameriko in se tam poročila. Vsi so se ji smejali ... S sedemnajstimi je poslala svoje fotografije nekemu modnemu časopisu in - kariera se je začela. V Münchnu je spoznala ameriškega scenarista Collina Goddarda, odšla sta v Las Vegas, se tam poročila in zdaj živita v Kaliforniji, v hiši, ki gleda na Pacifik. Leta 1994 je bila med tisoč lepoticami razglašena za deklico 40-letnice Playboja.

Nismo naivne in hlačk ne slečemo takoj

Dejstvo je, da dekleta niso naivna, kako je s hlačkami, pa ne vemo. Govorijo, pojejo, plešejo, se smejejo in vse to hkrati. Razlogov, da je tako, imajo na pretek: zgoščenka Wannabe je na prvih mestih top lestvic v 27 državah (takšnega uspeha niso doživeli niti legendarni Beatlesi), njihov novi album pa je že dosegel naklado osem milijonov. Se pred tremi leti povsem navadne Britanke, ki so prodajale časopise, da so lahko plačevale najemnico, so danes najbolj znane mladenke na svetu, ki pa se zavedajo, da njihova zvezda lahko kaj hitro ugasne, zato, kot pravijo, imajo načrte, če bi se kaj takega zgodilo. Verjamemo, saj niso naivne ...

Princi in kraljice

Če v glasbenem projektu sodelujejo znani pop glasbeniki in klasiki, je veselo, za prodajalce kaset pa skoraj praviloma uspešno. Tako je bilo tudi pred kratkim v Londonu, ko se je Montserrat Cabalé, velika dama klasike, odločila, da bo z znanimi skupinami posnela ploščo Mir in življenje. Med petnajstimi znanimi skupinami so bili tudi Princi iz Leipziga, s katerimi je posnela pesem Me lahko poslušaj. Fantje so bili presenečeni, kako enostavna zna biti Montserrat. Ko so pesem posneli, je rekla: »No, zdaj ste pa odpeli z mamo!« Fantom je bil stavek tako všeč, da že pripravljajo pesem s tem naslovom.

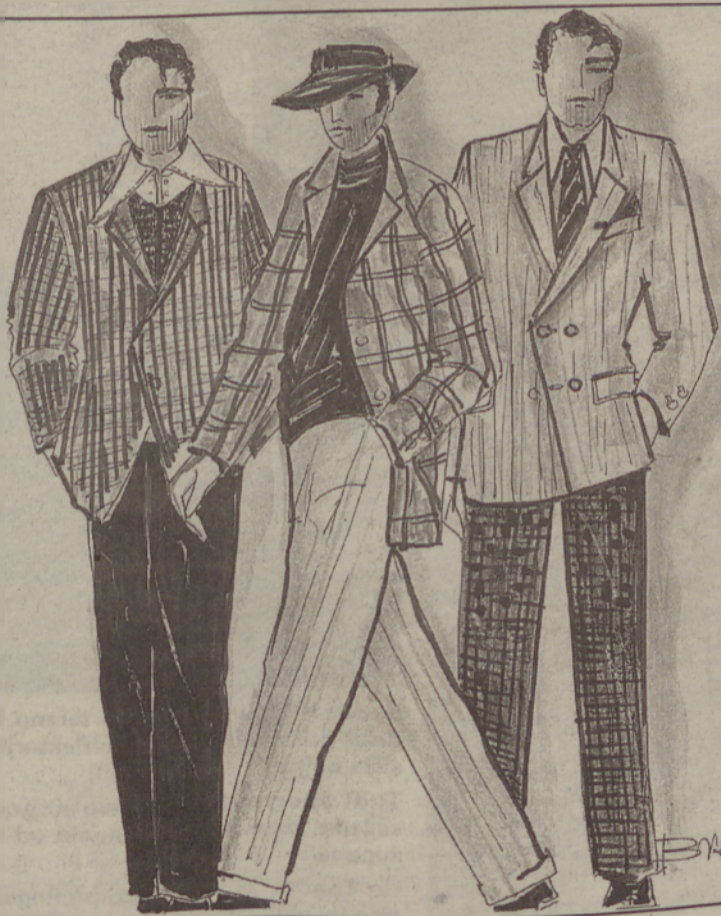
Pa tako romantična sta!

Se imata ali se nimata? Kako je bilo z Demi Moore? Na takšna in podobna vprašanja je moral na londonski premieri nove verzije Shakespearejevega Romea in Julije odgovarjati najmlajši hollywoodski šarmer Leonardo DiCaprio.

»Vse to so same čenče! Demi in jaz sva samo dobra prijatelja, z moja partnerko v filmu, Claire Danes, pa se le dobro razumeva. Claire na vprašanja ni odgovarjala pa tudi njegovih besed ni komentirala. Nekdo je zapisal: »Njuna ljubezen izžareva nedolžnost, to je enostavno megaromantika!« Bog ve, morda je res, morda pa je vse skupaj dobra reklama za nov film.

MODA a'la BREDA

ZA MOJMO DEŽE MOŠKE, - MODA RAZPOLAGA ZNESKONČNO IGROVIMI KOMBINACIJAMI, ČE IZPOD KONISINIRANIH VZORCEV, KOT STA ČETA IN KARO V RAZLIČNIH VELIKOSTIH, ŠTRLI SE KAKSNA DIVJE ORANŽNA, MODRA, RUMENA ALI ZELENA BRAJCA S PODALJŠANIMI KONICAMI OVRATNIKA, JE TO PRAV TISTO, KAR DAJE PEČAT SOBOBNO OBLEČENEGA MOŠKEGA, KI V MODI ISČE VEDNO NOVE IZIVE.

- KDOR SLUŽI MODI, IMA STROGO GOSPODARICO! / PREGOVOR /

župan, župana, županu, župana, **pen** pri županu, z županom, od župana

Ko smo bili že na koncu našega obhoda s Tončkom Slavicem, kandidatom za župana (kot sam pravi, je sicer že izvoljen, vendar uradno še ni potrjen), in se ustavili na Püšči, je iz neke hiše stopil na ulico Rom in rekel:

»DOBER DAN, GOSPOD ŽUPAN!«

Püšča! Ni minila minuta, ko nas je obkrožila kar lepa skupina domačinov. Vsi po vrsti so vedeli, da jih je obiskal novi župan, o tem, da smo mi Pénova trojka, pa niso imeli pojma. Niso tožili, veseli so bili in se vsi po vrsti rokovali z županom. Bo tako tudi med njegovo »vladavino«?

V Tončkovi pisarni je bilo prazno, skoraj prazno. Ga bomo že počakali. Če je obljubil, bo že prišel. Na mizi smo našli številne čestitke. Le kdo vse jih je poslal? Poglej, tudi ljutomerski župan Ludvik Bratuša. Le kaj piše? Zelo lepo, tudi to, da želi konstruktiven in lojalen obojestranski odnos in v prihodnost usmerjeno razvojno delo v korist Prlekije in Prekmurja. Bog živi Pomurje, sem si mislil in zaprosil župana, ki je medtem prišel in se šalil z Irmo in Bojanom, da bi odrinili, kajti čas teče. Zunaj nas je čakal Mešičev opel. To mrcino je leta 1924 izdelal sam gospod Opel s svojo ekipo. Namenjen je bil prevozu ljudi, kot nekakšen avtobus ali večji taksi. Fantje soboškega prodajalca oplov, gospoda Dokla, so ga usposobili za vožnjo. Gospod Dokl je prisedel k trojki, župan naprej k šoferju pa smo šli.

Med potjo proti občini so nam ljudje ploskali, mahali in nekaj vzklikali. Nisem vedel, ali je bilo vse to namenjeno avtomobilu ali županu. Pénovi trojki že ne. Nam bi žvižgali!

Vsaj za ta mesec pri Pénu nismo imeli problemov s tem, katero občino in župana naj obiščemo. V Soboti smo opravili volitve in dobili župana, zadeva je torej jasna! In tudi to smo si rekli: novega župana najprej obiščemo na njegovem starem delovnem mestu in se nato odpeljemo na novo, potem pa bomo že še videli. Moram pohvaliti Irmo in Bojana. Enega je bilo treba vedno čakati. Tokrat je bila Pénova trojka točna. Ko smo se peljali proti BTC-ju v Nemčavcih, se je Irma začelo ogledovati v vzratnem ogledalu. Na novega župana je pač potrebno narediti dober vtis. Bojan je bil tiho, ker je prejšnji dan hodil po neke rože in prišel domov v rož'cah, Albert, ki bo naše popotovanje po soboški občini fotografiral, pa si je dal opravka s fotoaparatom. Tako je bila Pénova trojka nared za akcijo.

Irma se je za trenutek usedla v direktorski fotelj na BTC-ju. Bolje je, da ne omenjamo, koliko je stal in kaj vse je v njem in na njem. Tonček Slavic se veselo smeji. Se bo tudi kot župan, ko bo moral poslušati pritožbe in želje krajanov ter krajevnih skupnosti in usklajevati stališča strank ter njihovih poslancev na sejah sveta?

Za trenutek smo posedli v županovi pisarni, nato pa odšli v Rakičanu. Soboška občina je velika, zato smo župana komaj prepričali, da v vse kraje (od Veščice, Černelavec, Markišavec itd.) ne moremo in da bodo bralci in prebivalci to razumeli. Upam, da razumejo, in to seveda nikakor ne pomeni, da bo krajem, kjer nismo bili, namenjal manj pozornosti. Ob pogovoru z županom sem ugotovil vsaj eno: zadevo je vzel resno in tudi to, da se zaveda, da so bile eno predvolilne obljube, drugo pa je realnost ...

Jožef Rituper
Foto: Albert Abraham

Tako, pa smo prišli na občino. Tu se župan ne smeji več. Postal je previden. Če ne bi bilo županove tajnice (bogve koliko županom že) Cice, sploh ne bi mogli mimo zapornic. Prvo oviro smo zlahka prebrodili, druge bo moral sam, zato mu previdnost ne bo odveč. Pa bo to dovolj?

Če smo že bili v Rakičanu, je normalno, da smo se ustavili v rakičanskem gradu in tamkajšnjem gostišču. Sprejel nas je »rakičanski župan« gospod Karoli in takoj prešel k »biznisu«. Na fotografiji se lepo vidi, kdo je imel glavno besedo in kdo je moral poslušati. Bo znal prisluhniti občanom?

Skozi Bakovce smo se pripeljali do kroškega broda. Hoteli smo priti na prleško stran, vendar ni bilo brodarja Feba. Bilo je premrzlo.

Tudi odnosi z občino na oni strani Mure so nekoliko hladni. Se bo vse skupaj kaj otoplilo?

Majhen predah v soboški galeriji. Po navadi je oblast najbolj mačehovska ravno do kulture.

Bo zdaj kaj drugače?

Igrišče NK Mura. Bilo je že temno, ko smo delali posnetek. Če bi bili reflektorji, bi bila slika boljša.

Tudi športniki, ne samo nogometaši seveda, marsikaj pričakujejo od novega župana.

Bo Tonček Slavic lahko pomagal ali pa celo dvignil soboški šport na višjo raven?

Damjana Devetak, dijakinja 3. letnika Srednje šole za gostinstvo

in turizem Radenci, doma iz Černelavec

Lepo ženko moški pogleda, ženska pa jo premeri; ona vam prinaša pomladni nasmeh, vse drugo pa si lahko uresničite sami (če ne drugače, v domišljiji). – Foto: Lipe

penelopa